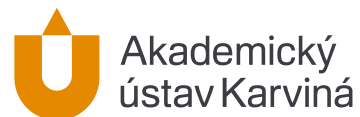

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Proces etablování interdisciplinární spolupráce v opatrovnickém řízení

„Stáváš se navždy zodpovědným
za to, cos k sobě připoutal.“

Antoine de Saint-Exupéry,
kniha Malý princ

Vytvořeno v rámci projektu *Zavádění interdisciplinární spolupráce v Moravskoslezském kraji, etablování metodického postupu do portfolia vzdělávání pracovníků SPOD*, reg. č. projektu: CZ.03.2.63/0.0/0.0/17_071/0007599

www.akademickyustav.cz

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Akademický
ústav Karviná

Akademický ústav Karviná, z.ú.

IČ: 62331485

adresa: Mírová 1434/27, 735 06 Karviná - Nové Město

telefon: +420 596 315 303, 596 315 304

mobil: +420 724 112 344

email: kancelar@akademickyustav.cz

www.akademickyustav.cz

Obsah

1. Úvod	4
2. Principy interdisciplinární spolupráce	6
2.1 Praxe zavádění interdisciplinární spolupráce v ČR	6
2.2 V čem je „cochem“ jiný?	6
3. Desatero zavádění interdisciplinární spolupráce s aktéry podílejícími se na řešení rodičovského konfliktu	8
4. Základní principy pro jednotlivé zapojené profese	15
5. Podpora při zavádění interdisciplinární spolupráce	21
6. Postup řešení rodinněprávních sporů na Vsetínsku	24
6.1 Vznik interdisciplinárního týmu ve Vsetíně	26
6.2 Zahájení interdisciplinární spolupráce	27
6.3 Průběh interdisciplinární spolupráce	28
7. Závěr	34
8. Seznam literatury	35
9. Zdroje a přílohy	36
Příloha č. 1: Rodičovský plán	37
Příloha č. 2: Kontakty na spolupracující osoby a organizace	42

1. Úvod

Interdisciplinární spolupráce, stejně jako každá jiná spolupráce, vznikla z potřeby a stejně jako tzv. cochemská praxe v Německu vzniká i u nás odspodu, rodí se tedy z praxe. Motivy jsou vždy podobné: tam, kde jednotlivci narážejí na limity své vlastní práce, zdrojů a možností, hledají cesty, jak se posunout se dál, dosáhnout cíle snadněji, úsporněji, efektivněji nebo dosáhnout cíle vůbec. Interdisciplinární spolupráce v situaci rozvodu vznikla proto, aby bylo snazší pracovat s rozvádějícími se rodiči za účelem zmírnit negativní dopady jejich rozchodu na dítě. Spoluprací soudců, pracovníků orgánů sociálně-právní ochrany dětí (dále zkratka OSPOD), psychologů, mediátorů, advokátů a jiných při řešení rodičovského konfliktu dochází k synergickému efektu. S rodiči pracuje se stejným cílem hned několik odborníků, jejich intervence se neopakují, ale navazují na sebe, řetězí se a stupňují. Výkony jednotlivých profesí se nesčítají, ale umocňují se a vzniká nová kvalita práce s rodiči a podpora při řešení jejich problému. Dochází k synergickému efektu.

„Podstatou synergie je cenit si rozdílů – respektovat je, využívat silné stránky a vzájemně vyvažovat nedostatky.“ Něco se změní, něco způsobí, že to začne fungovat. To něco je skutečná koordinovaná spolupráce.

Tato metodika vznikla s cílem pomoci zavést koordinovanou spolupráci dalším interdisciplinárním týmům. Vyvarovat se slepých uliček, do kterých se již před nimi dostali jiní. Soustředit se na podstatné kroky a vysvětlovat problémy, které mohou nastat. Opírá se o praktickou zkušenost z procesu zavádění cochemské praxe v soudním regionu Vsetínska. Po dobu šesti měsíců doprovázel interdisciplinární tým ve Vsetíně Akademický ústav Karviná ve spolupráci s Mgr. Ing. Martinou Cirbusovou, Ph.D., a poskytoval podporu při nastavování procesu. Doufejme, že tato metodika napomůže při zavádění interdisciplinární spolupráce i dalším týmům, a to možná i za podpory Akademického ústavu Karviná. K dalším více než třiceti týmům by se tak přidaly další, což znamená podporu pro mnoho jiných rodičů v situaci rozvodu a hlavně mnoho dalších dětí, kterých se rozvod dotýká.

Markéta Nováková, zakladatelka [Cochem.cz, z.s.](https://www.cochem.cz)

¹ Stephen R. Covey, 7 návyků vůdčích osobností.

Potřebnost změny

Informace, které můžeme získat z odborné literatury, uvádějí, že rozchod či rozvod rodičů klade vysokou zátěž na všechny zúčastněné. Některé extrémní rozluky mohou vést dlouhodobě k výrazné frustraci, stresu i psychickým zraněním. Právě děti, které jsou účastny rozvodů, a nejen těch velkých, jsou zatíženy dlouhodobým zármutkem z dané situace. Zármutek je emoce, která vzniká ze ztráty. Nemusí to být ztráta konečná, v rodině však dochází ke změnám v uspořádání stávajících struktur a systémů – stěhování, změna bydliště, odchod jednoho z rodičů, rozdělení sourozenců, rozšíření rodiny o nového partnera apod. Ztráta může přejít v trauma, které bude ovlivňovat život dítěte i v dospělosti i přes to, že jako dítě nemohlo na dané situaci téměř nic změnit. Je zejména na rodičích, jak tuto situaci zvládnou, jak budou k dětem v období rozvodu přistupovat. Děti jsou na rodičích závislé a jsou velmi zranitelné, je třeba dávat přednost jejich potřebám i v případech, že jeden nebo oba z rodičů prožívají vlastní krizi, pocit selhání, zradu a zármutek.

P. A. Levin a M. Klineová² v knize Trauma očima dítěte uvádí 8 momentů největší zranitelnosti dětí při rozvodu rodičů:

1. Když dětem řeknete, že se rozvádíte,
2. Když dětem řeknete, že se jeden z rodičů odstěhuje nebo už odešel,
3. Když určujete podmínky péče,
4. Když se hledá manželská a finanční dohoda,
5. Když začnou žít odděleným životem: u mámy/táty,
6. Když jeden nebo oba rodiče začnou mít nové vztahy,
7. Když se jeden z rodičů rozhodne, že se odstěhuje,
8. Když se rodiče rozhodnou, že znovu uzavřou manželství, a vznikne nevlastní rodina.

Jak zmírnit tyto negativní dopady na děti a všechny, kterých se rozvod týká? Zavedením principů cochemského modelu, který si žádá nejen změny v myšlení, ale i postupech při rozvodovém/rozchodovém řízení, mezi které můžeme zahrnout např.:

- ▶ zrychlení celého procesu,
- ▶ zvýšení informovanosti rodičů,
- ▶ edukaci (potřeby a prožívání dětí, právní rámec, formy a možnosti pomoci),
- ▶ domlouvání se,
- ▶ dodržování jednotného přístupu zapojených subjektů do interdisciplinární spolupráce k rodičům a dětem,
- ▶ předávání jednotných informací,
- ▶ efektivní poskytování a využívání odborné pomoci.

Zpracovaný materiál je reflexí základních principů a hodnot tohoto modelu spolupráce, současně uvádí konkrétní procesní kroky zavádění interdisciplinární spolupráce v lokalitě Vsetínska.

² LEVINE, P. A., KLINE, M. Trauma očima dítěte: probouzení obyčejného zázraku léčení. Praha: Maitrea, 2012. ISBN 978-80-87249-27-7, s. 273.

2. Principy interdisciplinární spolupráce

Praxe zavádění interdisciplinární spolupráce subjektů pomáhajících při řešení rodičovských konfliktů, označovaná jako tzv. cochemský model, se v České republice intenzivně etabluje zhruba pět let. Jedním z prvních hybatelů myšlenky zavádění cochemské praxe v ČR byla p. Markéta Nováková, která v roce 2015 založila spolek Cochem.cz, z.s.³ Druhým nezávislým zdrojem byl zpočátku projekt Úřadu pro mezinárodněprávní ochranu dětí.⁴ Ten se zaměřil na analýzu možností zavedení tohoto modelu v legislativním prostředí ČR a s přihlédnutím k praxi úřadu také na případy s mezinárodním prvkem, tedy na přeshraniční rodinné spory.

2.1 Praxe zavádění interdisciplinární spolupráce v ČR⁵

Postupně se tato praxe začala z teoretických diskuzí překlápět do praktické roviny a zavádění nových přístupů při rozhodování se jako první ujal soud v Novém Jičíně a následně soud v Mostě. Oba tyto soudy můžeme považovat za průkopníky v této oblasti a dá se říci, že v soudnictví svým rozhodnutím změnit dosavadní praxi způsobily malou revoluci.

I navzdory tomu, že se zprvu ozývaly zejména negativní hlasy, které označovaly cochemský model ve své ryzí podobě za nepřenositelný do ČR, v současné době zjišťujeme, že existuje již více než 30 soudních okresů, které již buď převzaly některé principy, zavedly model dle vzoru v Novém Jičíně, nebo vytvářejí vlastní model a jsou aktuálně v procesu změn, které odpovídají hodnotám a základním principům tohoto modelu.

Zavádění této formy spolupráce je ve všech lokalitách doprovázeno řadou otázek. Kde začít, kdo bude tahounem myšlenky, koho do spolupráce zapojit, co všechno to obnáší atd. Některé lokality novou praxi spolupráce zavádějí tzv. „za pochodu“, kde si nastaví pouze základní principy a další kroky ladí už při práci s konkrétními klienty, jinde je nastavování spolupráce doprovázeno projektem nebo delší přípravou, kdy se jednotliví aktéři dlouhodobě potkávají a na změnu postupně připravují.

2.2 V čem je „cochem“ jiný?

Zejména počátky etablování cochemské praxe v České republice byly spojovány s reakcí spolupracujících subjektů popisujících, že se nejedná o žádnou novinku, že takto již dávno pracují a interdisciplinární spolupráci znají. Není pochyb o tom, že některé reakce byly oprávněné, protože subjekty zapojené do hledání řešení rozpadu rodiny spolu opravdu některé činnosti koordinovaly i před zavedením cochemské praxe. Základní změna, kterou tato nová praxe přináší, je spojená

³ <https://www.cochem.cz/wordpress/>.

⁴ <https://www.umpod.cz/urad/rozvoj-partnerstvi-v-oblasti-mezinarodni-spoluprace/>.

⁵ Zdrojem pro tuto kapitolu byl článek BRZOBOHATÝ, R., CIRBUSOVÁ, M. Manuál zavádění interdisciplinární spolupráce při řešení rodičovských konfliktů. Desatero zavádění Cochemského modelu. Právo a rodina. WOLTERS KLUWER, a.s., Praha, č. 4/2019, s. 1–7.

zejména se ZMĚNOU MYŠLENÍ. Cochemská praxe nepředstavuje jenom procesní manuál, který je možné jednoduše aplikovat do praxe. Jedná se o zcela nové vnímání rodičovského konfliktu, role jednotlivých aktérů v něm, uvědomění si vážnosti každé ze zapojených profesí do hledání řešení, ale zejména zcela novou optiku skrze dítě, které je rodičovským konfliktem ohroženo. Aktéři, kteří se do spolupráce rozhodnou vstoupit, by měli mít zvnitřněny důvody, pro které do tohoto nového modelu vstupují, základní principy a hodnoty, na kterých jejich práce stojí. Následné změny (zkrácení lhůt, nastavení komunikace a zpětné vazby, přenesení odpovědnosti na rodiče atd.), které ve své praxi zavedou tak, jak byly již popsány teorií⁶, ale i vyzkoušeny praxí, jsou až druhým krokem v nastavování spolupráce – jsou to prostředky vedoucí k cíli, nikoliv cíle samotné.

⁶ Konkrétní návody pro jednotlivé profese nabízí např. text Metodické doporučení pro řešení rodičovských konfliktů nejen s mezinárodním prvkem. Interdisciplinární spolupráce v nejlepším zájmu dítěte od kolektivu autorů Brzobohatý, Cirbusová, Rogalewiczová a kol., který byl výstupem projektu realizovaného Úřadem pro mezinárodněprávní ochranu dětí v roce 2015, nebo Manuál etablování Cochemské praxe dostupný na <https://www.cochem.cz/wordpress/manual-cochemske-praxe/>

3. Desatero zavádění interdisciplinární spolupráce s aktéry podílejícími se na řešení rodičovského konfliktu⁷

Z cochemského modelu se za roky etablování v České republice stala značka, která sice může vypadat dobře navenek, ale při jejím přebírání se snadno vytrácejí hodnoty a principy, na kterých by měla stát. Zavádění cochemu se tak v některých lokalitách stalo jakousi šablonou, kterou stačí okopírovat a začít podle ní pracovat. Nebezpečí, které z takového přístupu plyne, nemůže být ale zřetelné teď. Bude trvat několik let, než se objeví první vyhodnocení zavádění této praxe v ČR a rizika, která jsou s tím spojená. Do té doby je ale nezbytné upozornit na některé klíčové prvky zavádění této spolupráce, které by mohly napomoci tomu, aby „cochem“ nebyl jenom značkou, ale zejména kvalitativní změnou myšlení a přístupu k práci s rodinou. Cílem této kapitoly je shrnout ty nejčastější jevy, které se opakují při zavádění tohoto modelu spolupráce, a to buď všechny, nebo jenom některé z nich. Kapitola by měla být základním desaterem, odkazem k hodnotám a principům, na kterých tento model stojí a jejichž následování při zavádění interdisciplinární spolupráce by mělo aktérům pomoci.

1 Každý aktér je důležitý

V praxi se často stává, že se na interdisciplinární spolupráci domluví dva největší aktéři, kterými jsou Soud a OSPOD. Společně si domluví celý proces spolupráce a pak o tom, když už je vše vymyšleno, informují ostatní aktéry, které ke spolupráci potřebují. Takovou spolupráci ale nelze založit pouze na spolupráci OSPOD – Soud. Pochopitelně jsou to stěžejní aktéři, pokud ale do spolupráce nevtáhneme od začátku všechny aktéry, může se snadno stát, že ten, kdo by měl spolupráci napomáhat, jí bude házet největší „klacky pod nohy“. Nebude totiž rozumět tomu, co se děje a proč.

Nejcennějšími momenty při zavádění spolupráce jsou vzájemná diskuze, mapování možností a vyjasňování toho, co na současné praxi nefunguje, co chceme změnit a proč. V začátcích tohoto modelu také nestálo rozhodnutí dvou aktérů, že sami něco změní, ale konference, na kterou byli přizváni všichni aktéři, aby měli možnost prezentovat jak vlastní chápání profese, tak i vnímání ostatních odborných profesí⁸. Výsledkem této konference byla zejména vzájemná kritika, vzájemné nepochopení a předsudky opakování stejných vzorců pořád dokola. Jeden základ, na kterém se všechny strany shodly, byl ale stejný pro všechny – snaha ochránit dítě, které dlouhá léta prožívá své dětství v eskalujícím, nezastavitelném rodičovském konfliktu. Potřeba změny byla v Německu navíc podpořena také faktem, že při rozvodu dítě jednoho z rodičů fakticky ztrácelo, protože byl zbaven rodičovské zodpovědnosti. O tuto zásadní změnu jsme v České republice usilovat nemuseli,

⁷ Převzato z BRZOBOHATÝ, R., CIRBUSOVÁ, M., Manuál zavádění interdisciplinární spolupráce při řešení rodičovských konfliktů. Desatero zavádění Cochemského modelu. Právo a rodina. WOLTERS KLUWER, a.s., Praha, č. 4/2019, s. 1-7.

⁸ RUDOLPH, J. Jsi moje dítě, 2010, s. 24-26.

díky čemuž máme možnost soustředit se zejména na faktické nastavování spolupráce jednotlivých subjektů.

Pro nastavení spolupráce je nezbytné mít u jednoho stolu zástupce všech profesí. Pokud se nepovede zapojit je všechny aktivně, je důležité myslet alespoň na jejich informování o tom, že se něco mění a proč. Také platí, že u jednoho stolu nemusíte mít všechny jednotlivce z řad zapojovaných subjektů, ale pouze jejich zástupce, kteří se dále zaručí za to, že budou důležité informace přenášet dál ve svých řadách.

Příklad:

Často se v praxi stává, že aktéry, se kterými se na začátku nepočítá, protože panují představy, že spolupráce s nimi by mohla být nejvíce problematická, jsou advokáti. Nejsou zváni na úvodní schůzky, nepočítá se s nimi při vytváření procesních manuálů, spíš se presumuje, že by mohli průběh spolupráce komplikovat. Přitom advokáti mají při interdisciplinární spolupráci stěžejní úkol. Jsou klientům nejbližší, klienti jim naslouchají, mohou zajistit právní edukaci rodičů, která jim velice často chybí nejvíce, mohou jako jedni z prvních mluvit s rodiči o tom, jak je důležité kooperovat s druhým rodičem tak, aby jejich dítě nemuselo vyrůstat v konfliktu. Na setkání při zavádění interdisciplinární spolupráce v jedné z lokalit byli advokáti přizváni jako jeden z posledních aktérů – všichni ostatní již věděli minimálně to, že se něco mění. Jednalo se navíc také o schůzku za situace, kdy interdisciplinární spolupráce v dané lokalitě byla již zavedená, soudci podle nového procesu soudili, dokonce byly natištěné letáčky. Vše bylo tedy již v procesu změny a do této situace byli přizváni advokáti, kteří vůbec nerozuměli tomu, proč nebyli součástí týmu od začátku, proč s nimi nikdo nemluvil, jak mají svým klientům vysvětlit, že je nezbytné se do spolupráce zapojit, když sami nevědí, o co se jedná. Několikrát v průběhu setkání měli věcné připomínky k tomu, jak je proces nastaven a s jakými problémy se na ně obrazejí klienti. Jejich podněty nesměřovaly k napadání nově vzniklého systému, ale k jeho zlepšení. Jejich počáteční frustraci, která byla způsobena jejich vyloučením z interdisciplinární spolupráce hned od začátku, bylo možné se vyhnout. Pokud má být cochemský model postaven na odstraňování zažitých stereotypů, je nutné odstranit i předsudek, že se s advokáty stejně nedá na ničem domluvit a určitě nebudou spolupracovat. Ostatně s tímto problémem pracovali na začátku i v Německu, kdy byli advokáti pojmenováni jako největší nepřátelé OSPOD.⁹ Pokud má ale spolupráce fungovat, musí se tyto stereotypy začít odbourávat hned na začátku.

2 Do spolupráce lze zahrnout každého

Často je interdisciplinární spolupráce spojována s šesti aktéry – OSPOD, soudem, advokáty, zástupci pomáhajících profesí, mediátory a soudními znalci. Faktem ale je, že neexistuje konečný výčet aktérů, které lze do spolupráce zahrnout. Jmenování aktéři vystupují zpravidla téměř u všech sporů vedených před soudem, a je tedy důležité nastavit s nimi spolupráci mnohem podrobněji a intenzivněji. Často se ale v případě vyskytují aktéři, kteří mohou v některých případech sehrát důležitou roli při hledání řešení rodičovského konfliktu, jako např. policie, intervenční centra, úřad práce, soudní vykonavatelé, pediatři, učitelé ve škole, školní psychologové nebo výchovní poradci. Pokud však nebudou od začátku informováni o tom, že je důležité spolupracovat a jak, může jenom obtížně dojít k efektivní kooperaci. Zahrnout tyto aktéry do spolupráce přitom může znamenat jejich pouhé informování o tom, že se systém nějak mění, přizvat je na klíčová jednání, umožnit jim vyjádřit se, co z jejich pohledu nebude fungovat nebo co by mohl být užitečný postup, a pomoci jim přenastavit jejich vlastní postupy tak, aby odpovídaly potřebám soukolí, do kterého se zapojují.

⁹ RUDOLPH, J. Jsi moje dítě, 2010, s. 24.

Příklad:

Při zavádění interdisciplinární spolupráce v jednom ze soudních okresů byli na jednu z prvních organizačních schůzek přizváni zástupci úřadu práce, aby se mohli doptat na postupy, které se jich přímo týkají – jakým způsobem budou dožadováni o předložení některých listin atd. Vzhledem k tomu, že jedním z principů cochemského modelu je neformálnost a přenesení odpovědnosti zpátky na rodiče, bylo potřeba vyjasnit, v jakém rozsahu bude potřeba poskytovat informace a zejména zda bude ponecháno na odpovědnosti rodičů, aby zmiňované dokumenty sami zajistili a předložili soudu, nebo s cílem urychlit řízení budou tyto posílány přímo na soud. Bylo evidentní, že projednávaný bod byl pro oba aktéry velice důležitý – trvalo zhruba třicet minut, než si obě strany nastavily velice detailní postup, což jim do budoucna významně ulehčilo spolupráci. Následně mohly zástupkyně úřadu práce ze schůzky odejít. Zapojit všechny aktéry, kterých se daná situace týká, tedy neznamená mít plnou místnost lidí, kteří poslouchají, co se bude měnit. Spíše je třeba přemýšlet a zvažovat, koho všeho se plánované změny dotknou a kdy a jak lze s dotčenými subjekty komunikovat o plánovaných a potřebných změnách ve vzájemné spolupráci.

3 Přizpůsobte „cochem“ podmínkám dané lokality

„Cochem“ nelze vnímat jako šablonu. Ve své podstatě sice vykazuje obdobné prvky, zejména pokud jde o nastavovaný postup spolupráce, každá lokalita je ale velice specifická, vybavená jinými pomáhajícími profesemi, jinými službami a odborníky a nabízí jiné klienty s rozdílným složením společenských vrstev. Každá lokalita tak vyžaduje individuální přístup při zavádění nových postupů spolupráce.

Jednoduchá analýza dosavadní praxe soudů, kde již interdisciplinární spolupráci zavedli, jasně ukazuje, že se zaváděné praxe ve větší nebo menší míře navzájem liší. Někde je možné zřídit pozici soudní tajemnice, jinde intenzivně spolupracovat výhradně s jednou pomáhající organizací, někde chybí mediátor, jinde není dostatek finančních prostředků pro zřízení místnosti, kde by mohlo probíhat neformální soudní jednání, na některých soudech aplikují pro první jednání jiný soudní rok, jinde tento krok úplně vynechali a přistupují rovnou k prvnímu jednání. Každý soud má svá specifika, každá lokalita je unikátní. Při zavádění interdisciplinární spolupráce je důležité mít toto na paměti. Zkratky vedou pouze k omezené funkčnosti systému.

4 Zmapujte si terén

S výše uvedeným bodem velice úzce souvisí nutnost vyjasnit si, s jakou skladbou služeb a odborníků vlastně vstupujete do spolupráce, případně zda a do jaké míry jsou všichni ochotni se na změnách aktivně podílet. Předtím, než se pustíme do nastavování interdisciplinární spolupráce, musí být tedy jasné s kým. Je důležité zmapovat si terén a vědět, s kým budeme spolupracovat, kdo chce být pouze informován o tom, že se něco mění, a kdo chce aktivně do spolupráce vstoupit a jakým způsobem.

Nejdůležitějším prvkem pro zmapování bude dostatek pomáhajících profesí. Nestačí ale pouze vědět, kolik neziskových organizací, psychologů, terapeutů či mediátorů na daném území působí. Předmětem mapování musí být také informace o tom, jaké konkrétní služby nabízejí, jak dlouhé objednávací lhůty mají, zda je možné vyhradit si některé dny pouze pro zrychlený režim, v jehož rámci se bude nově soudit, jakým způsobem chtějí být v kontaktu atd.

Pokud se do mapování pustí jeden aktér, ať už to bude pracovník soudu, nebo OSPOD, je důležité, aby si současně vytvářel kontaktní formulář, tzn. aby měl v momentě, kdy se budou organizovat jakékoliv schůzky nebo aktivity, k dispozici kontakty, se kterými může pracovat. Je také nezbytné, aby tento seznam pravidelně aktualizoval. Fluktuace zaměstnanců v oblasti práce s rodinou v krizi je velká i častá. Je proto velice důležité vědět, s kým konkrétně můžete na druhé straně spolupracovat. Ideální je vytvoření skutečné mapy služeb, která je pro všechny aktéry, ale také rodiče a další zájemce veřejně přístupná. Usnadňuje to orientaci i komunikaci. Velkou měrou této činnosti napomáhali lokální nebo krajští „síťáři“, kteří pracovali v terénu v rámci projektu Ministerstva práce a sociálních věcí s názvem Systémový rozvoj a podpora nástrojů v oblasti sociálněprávní ochrany dětí.¹⁰ Tito tzv. síťáři zmapovali lokalitu, dostupnost služeb v ní a současně vytvářeli doporučení pro jednotlivé oblasti k efektivnímu zajištění služeb, která jsou dostupná na webových stránkách Právo na dětství. V některých lokalitách se pozice síťáře zachovala, v jiných je zase možné vycházet z doporučení, která zde vypracovali.

5 Jeden aktér by měl vždy „držet v rukou otěže“

I navzdory tomu, že je cochemský model spojován s rovností všech aktérů, osvědčilo se v praxi mít pro efektivní spolupráci do budoucna jeden subjekt, který bude všechny spojovat, který bude fungovat jako „pojítka“. Jeho úkolem bude svolávat všechny aktéry ke sdílení dobré praxe, mapování potřeby aktérů, bude kontaktní osobou pro ostatní, bude informovat všechny aktéry o novinkách atd. Takovým koordinátorem může být kterýkoliv z aktérů v síti, je ale důležité, aby si všichni na začátku odsouhlasili, že tento subjekt budou v jeho činnostech respektovat a podporovat.

Příklad:

Takovým subjektem může být zaměstnanec soudu, např. soudní tajemník, asistent soudce, vyšší soudní úředník, nebo to může být jeden konkrétní zaměstnanec OSPOD (i když tato praxe bývá ojedinělá), případně nezisková organizace, která na toto téma připraví projekt, který zaštití všechny aktivity. Výhodou existence takového subjektu je to, že každý v lokalitě ví, že v případě otázek nebo nejasností je zde jeden člověk nebo jeden kontakt, kam se dá vždy obrátit. Koordinování aktivit zavádění cochemu ale vyžaduje plné zapojení a nasazení. V současné době to bývá zpravidla soudce nebo zaměstnanec soudního aparátu. Změna, kterou s sebou přechod na tento typ spolupráce přináší, není jednorázového charakteru. „Cochem“ není možné nastavit a zavést a pak již o něj nepečovat. Zavedení interdisciplinární spolupráce znamená dlouhodobou změnu, změnu přístupu k práci, postoje ke klientům a dalším aktérům v síti.

6 Připomínejte si 3 základní pilíře, na kterých interdisciplinární spolupráce stojí

Cochemský model stojí na třech pilířích:

- 1. Nastavení a nastavování spolupráce** – znamená to vzájemně se vzdělávat, informovat o tom, co ve vzájemné spolupráci funguje a co ne, průběžné nastavování spolupráce před zavedením nového přístupu k řešení rodinněprávních sporů a následné udržování této spolupráce při pravidelném potkávání a sdílení toho, jak nově nastavená praxe funguje

¹⁰ Více na www.pravonadetstvi.cz.

- 2. Přímá práce s klienty** – spolupráci, kterou si subjekty nastaví v rámci prvního pilíře, pak následně aplikují při práci na konkrétních případech.
- 3. Spolupráce s veřejností** – je důležité, aby byla odborná i laická veřejnost předem informována o tom, co se bude s životem těch, kdo se dostanou do systému rodinného práva, dít.

Tyto tři pilíře jsou nosnou konstrukcí cochemské praxe. Jsou vzájemně velice intenzivně propletené a na sobě závislé. Pokud by interdisciplinární spolupráce znamenala pouze nastavení nového druhu (postupu) spolupráce, jakéhosi procesního manuálu, a následně uplatňování tohoto manuálu v praxi, začal by tento proces i přes sebelepší snahu všech aktérů bez dalších dvou pilířů v čase pokulhávat. Pokud bychom o tomto procesu neinformovali veřejnost, klienty, například prostřednictvím letáčků nebo informací na internetových stránkách, a nebyli vůči rodičům a dalším zapojeným subjektům transparentní, velice záhy by se mohla rozrůst nevole vůči tomu, jak „cochem“ funguje. Pokud bychom se nepotkávali s aktéry a nediskutovali s nimi o tom, jak „cochem“ funguje z jejich pohledu, a průběžně se v této oblasti nevzdělávali, mohlo by se jednoduše stát, že pouhá změna vedení např. v manželské poradně způsobí oslabení koordinované spolupráce. A to natolik, že rodiče, kteří by měli v síti zůstat, jí propadnou, protože síť najednou nebude fungovat na principech, které si její aktéři společně odsouhlasili a vytvořili.

7 Cochemský model znamená změnu myšlení

Největší výzvou cochemského modelu je začít jiným, novým způsobem uvažovat o své práci, o jejím účelu a o tom, jak a kdy mohu využít pomoc ostatních kolegů. Pokud se aktéři pro tuto změnu rozhodnou, měly by jejich myšlenky začít uvažováním o základních hodnotách a principech jejich práce a přístupu ke klientovi. Kdo je můj klient, jak ho vnímám, na jakých základech je postavena moje práce s ním, co chci změnit a proč? Právě rozdílné vnímání toho, s kým v tuto chvíli pracuji – je to celá rodina, nebo jenom dítě, rodiče, nebo jenom jeden z nich – je zásadní pro další nastavování a vyladování postupů ve smyslu mandátu, který při práci s tímto tzv. „klientem“ v tu chvíli mám. Jiný bude přístup sociální služby a sociálního pracovníka OSPOD, kteří oba sice pracují se stejnou rodinou, ale na jiných principech práce. Toto uvědomění je důležité nejenom na začátku, při zavádění změn. Je to změna, která by měla doprovázet naše myšlení a uvažování do budoucna. Jakýkoliv úkon, který udělám, musí být doprovázen myšlenkou na základní principy a hodnoty – proč to dělám a pro koho?

Zavést cochemský model nebo nastavit interdisciplinární spolupráci podle tohoto vzoru neznamena pouze zavést nový procesní manuál se lhůtami, které budou přívětivější pro řešení sporu. Není to aktivita, která se dá udělat a pak už stačí podle ní fungovat. Jedná se o proces, který je v čase proměnný, musí odpovídat konkrétním novým požadavkům lokality, musí být schopen přizpůsobit se potřebám lidí, ale také možnostem sítě. Pokud nebude flexibilní, nemůže fungovat. A s tím souvisí právě změna myšlení. Pokud se aktéři shodnou na základních principech a hodnotách, budou všichni bez ohledu na to, jaká změna v lokalitě nastane, schopni zareagovat jako jedna entita – protože to, co je bude spojoval, je společné smýšlení.

8 Vždy vyvažujte nároky a respekt vůči klientům

Tlak na rodiče nikdy nesmí vyústit v jejich pocit bezmoci a ztráty práva na sebeurčení. Cochemský model je spojován s tlakem na rodiče, aby převzali odpovědnost za řešení své životní situace. Pokud ale postavíme hledání řešení na tlaku, který přesáhne únosnou míru, může se stát, že rodiče přistoupí na tuto hru za cenu „klidu“. Domluví se jenom proto, aby už od systému měli pokoj. Obsah dohody pak často nemusí odpovídat tomu, co rodiče chtějí, potřebují a zejména budou dodržovat,

ani tomu, co je nejlepší pro děti. Tlak na dohodu bez respektu k rodičům tak může vést k tomu, že tato dohoda nebude dlouhodobě udržitelná a smysl interdisciplinární spolupráce tak vyjde vniveč. Respekt k rodičům je jedním ze základních principů interdisciplinární spolupráce, který je nutné pořád vyvažovat s legitimním očekáváním od rodičů, kteří by měli být při hledání řešení vzniklé situace aktivní a přistupovat k ní zodpovědně.

Příklad:

Jedním z často diskutovaných bodů při zavádění interdisciplinární spolupráce je, zda v ní mediace má, nebo nemá své místo. Praxe v různých lokalitách většinou odráží místní možnosti, jako je např. dostupnost mediátorů nebo mediačních center. Pokud do diskuzí, zda ano, nebo ne, zahrneme předchozí bod, v rámci kterého se snažíme apelovat na to, že tlak a přenesení odpovědnosti na rodiče je správným krokem, ne ale za cenu ztráty jejich možnosti uvědomit si, co se děje a proč, musíme začít nutně uvažovat nad tím, kdy a kde mají rodiče možnost nadechnout se a zvážit, co se s nimi děje a zda rozhodnutí, která činí, jsou jenom výsledkem tlaku, nebo promyšlení věci. Mediace tak může být jedním z míst, kde rodiče převezmou odpovědnost za hledání řešení, ale s plným uvědoměním, že to dělají a jak. Je ale nezbytné si uvědomit, že legislativní rámec využití mediace v české republice umožňuje zvažovat nejen tzv. zapsané mediátory v režimu zákona o mediaci, ale rovněž tzv. volné mediátory, na které se naopak zákon o mediaci nevztahuje.

Neopominutelným faktorem při zvažování mediací je ale také otázka respektu vůči dětem jako subjektům práva. Respekt se totiž nevztahuje pouze na dospělé, ale i na děti. I ony mají identitu, jež je vytvářena, a nemůže být vytvářena jinde než ve společnosti. Mediace mohou být jedním z nejvhodnějších prostorů, kde se dají v cochemském modelu naplnit participační práva dětí a posilování jejich práva na sebeurčení. Samozřejmě to však není prostor jediný – obdobný úkol mohou mít sociální pracovníci OSPOD, soudci nebo advokáti nebo v současné době vznikající kroužky pro děti, které procházejí obdobnou situací. Nutno podotknout, že zapojení dítěte do celého procesu je v současné době v České republice teprve v počátcích a lokality, kde je již tento model delší dobu etablován, teprve teď hledají správný model zapojení dítěte s důrazem na respekt k jeho právům a jeho osobnosti.

9 Každý aktér musí plnit ty činnosti, které jsou aktuálně možné v rámci legislativního rámce ČR

Při nastavování interdisciplinární spolupráce je nezbytné, aby si aktéři na začátku vyjasnili, kde jsou mantinely jejich kompetencí, dané ať už zákonem, nebo jinou normou. Tyto mantinely by se jednotliví aktéři neměli snažit obcházet za cenu vyhovění novému systému spolupráce. Je důležité vzájemně znát své kompetence a současně limity a možnosti zapojení se do interdisciplinární spolupráce. Dialog, nikoliv prosazení vlastní vůle za každou cenu a bez ohledu na širší následky musí být výchozí hodnotou i nástrojem cochemské praxe.

Příklad:

OSPOD jsou často vystavovány situacím, ve kterých ve své dvojroli, kterou zastávají, vykonávají činnosti, které neodpovídají jejich primárnímu postavení. Např. když mají OSPOD v roli kolizního opatrovníka dítěte pracovat na edukaci rodičů, případně rodičům domlouvat schůzku u poskytovatele odborné pomoci, nebo pomoci rodičům sepsat dohodu, ke které dospěli. Je tedy nezbytné uvědomit si, kdo co „může dělat“ a proč. Na druhou stranu za tím, že něco nejde, bývá často pouze zažitá praxe, která se obtížně mění. Je nezbytné tyto dva protipóly rozlišit a najít střední cestu mezi tím, co nejde, a tím, co se nechce měnit.

10 OCHRANA DÍTĚTE – je odpověď na otázku, proč to všichni děláme

Když jsou aktéři dotazováni, proč je důležité cochemský model zavést, přicházejí s odpovědí, „že je to v zájmu dítěte“. Právě posílení ochrany dítěte v situaci rodičovského konfliktu by mělo být hlavním mottem nastavované spolupráce. Dítě a naše snaha zabránit tomu, aby vyrůstalo lapené uprostřed rodičovského konfliktu po značnou část svého dětství, je to, proč toto všechno děláme.

Nesmíme ovšem zapomínat, že současné pojetí ochrany dětí je opět založeno na principech dialogu. Již tedy není možné považovat za dobrou praxi, když se dospělí bez jakékoliv konzultace či alespoň snahy o nabídku dialogu s dítětem jednoduše usnesou, co je pro dítě nejlepší. V současné době se postupně rozvíjejí praxe, které reflektují potřebu zavádění nástrojů prvků, které směřují ke zvýšení možnosti participace dětí. Samotný cochemský model ale s takovým přístupem nepočítal. Jedná se o „nadstavbu“, na které v současné době pracují některé lokality, jež budou výhledově připraveny tuto zkušenost přenést do praxe.

Příklad:

Velmi zřetelně již na neudržitelnost této praxe upozorňují i samotné děti. Uvedme alespoň jeden konkrétní postřeh jedenáctiletého chlapce, který ve výzkumu zaměřeném na kvalitu života dětí v EU reflektoval svou situaci: „Když se mí rodiče rozhodli rozvést, byly tam zástupy lidí, kteří dělali rozhodnutí v „mém zájmu“. Nikdo se mě nezeptal na radu. Postavili mě před hotový výsledek a já musel respektovat rozhodnutí, která byla udělána beze mě. Já nejsem blbý nebo neschopný mít vlastní názor na situaci.“¹¹

¹¹ European Commission – Justice. Children’s rights, as they see them. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2011, s. 9.

4. Základní principy pro jednotlivé zapojené profese¹²

V rámci zavádění cochemské praxe lze identifikovat jednotlivé principy a základní hodnoty, na kterých by měla stát práce jednotlivých zapojených subjektů. V této části bychom rádi představili shrnutí těchto principů pro subjekty, které do interdisciplinární spolupráce vstupují nejčastěji.

A) SOUD

V nejlepším zájmu dítěte je, aby o něm a jeho budoucnosti rozhodovali sami jeho rodiče, kteří znají jeho potřeby mnohem lépe než řada odborníků, kteří by o jeho životě měli rozhodovat místo rodičů. Právě k tomu by soudce jako nejvyšší autorita měl rodiče vést. Vysvětlovat jim význam zachování jejich slušného vzájemného vztahu a s ohledem na dítě je vést k opětovnému posílení společné rodičovské odpovědnosti. To ale neznamená, že není namístě, aby také využil svou autoritu k prosazení takových řešení, která budou chránit dítě a jeho nejlepší zájem.

Nástroje soudu pro řešení rodičovských konfliktů v režimu interdisciplinární spolupráce

I. Nařízení prvního jednání – rychlost

Nervozita spojená se soudním řízením zvyšuje napětí a napětí vyostřuje konflikty. Čím déle rodiče čekají na jednotlivé úkony, nařízení jednání, výsledky znaleckých posudků atd., tím větší to pro ně i pro dítě představuje stres. Díky dlouhé době, kterou rodiče v systému čekají, se zpravidla stihne konflikt mezi nimi ještě víc vyostřit. Je to právě termín prvního jednání, který nejenom pro rodiče, ale i pro ostatní subjekty představuje zlomový bod, k němuž se často upínají. Praxe ukazuje, že ve většině případů nezáleží na tom, zda je to první jednání, nebo jiný soudní rok¹³ (tedy neformální jednání, často mimo soudní síň) – to, co rodiče potřebují, je vědomí, že nebudou drženi v nejistotě dlouhou dobu a že se jim bude soud věnovat v co nejkratším možném čase.

II. Zohlednění dosavadních výstupů práce OSPOD

Pokud soud na základě informací obdržených od OSPOD začíná zvažovat další možné kroky, jeví se jako vhodné a účelné je ve shodě s § 474 odst. 3 zákona o zvláštních řízeních soudních (dále jen ZŘS) s OSPOD jako subjektem, který byl doposud s rodiči v kontaktu nejvíce a může dát soudu důležité podněty, předem konzultovat.

¹² Zdrojem pro tuto kapitolu je zejména text Metodické doporučení pro řešení rodičovských konfliktů nejen s mezinárodním prvkem. Interdisciplinární spolupráce v nejlepším zájmu dítěte od kolektivu autorů Brzobohatý, Cirbusová, Rogalewiczová a kol., který byl výstupem projektu realizovaného Úřadem pro mezinárodněprávní ochranu dětí v roce 2015, nebo Manuál etablování Cochemské praxe dostupný na <https://www.cochem.cz/wordpress/manual-cochemske-praxe/>.

¹³ Dle ustanovení § 18 zákona 292/2013 Sb., zákon o zvláštních řízeních soudních.

III. Vedení ke smírnému řešení jako forma edukace – jiný soudní rok, případová konference, rodinná mediace

Soud může sám rodiče vést ke smírnému řešení dle §9 ZŘS, resp. § 99 odst. 1 občanského soudního řádu (OSŘ), tedy přímo v soudní síni rodiče motivovat či instruovat k tomu, aby se dohodli. Praxe ale ukazuje, že mnohem důležitější než doporučení nějaké služby je zejména důkladné objasnění toho, co soudce v tomto kroku od rodičů očekává. Tím ale není myšleno pouze sdělení: *„Rodičům se ukládá povinnost absolvovat tři mimosoudní mediální jednání za účelem domluvy ohledně podoby péče.“* Je tím myšleno zejména zdůvodnění toho, proč takový krok soudce volí, co od něho očekává, jak bude soud vyhodnocovat to, zda rodiče tuto povinnost jenom „formálně“ naplnili, nebo zda přistoupili k hledání smírného řešení odpovědně a v zájmu dítěte. Motivování, informování a zorientování rodiče mají větší předpoklad využít službu efektivně.

IV. Neformálnost řízení

Situace rozpadu rodiny je velice traumatizující, stresující a vyčerpávající období života pro všechny zúčastněné strany. Když v této situaci musí rodiče absolvovat několik formálních jednání na úřadech a soudech, je pro ně samotný formální proces rozvodu velice náročný. Jedna z výhod, kterou cochemský model v ČR zvýraznil, je možnost neformálně zahájit jednání s rodiči. Nic nebrání tomu, aby si soudce v rámci jiného soudního roku pozval účastníky řízení a promluvil s nimi mimo jednacích místností, která může často sama o sobě působit jako prostor k eskalaci konfliktu. Výhodou tzv. jiného soudního roku je právě ona neformálnost. Soud má možnost rodiče poučit, promluvit s nimi o situaci, která jim v tuto chvíli brání dojít k dohodě, objasnit jim, co od nich jako od rodičů očekává, atd. Jinými slovy: na prvním místě působit na rodiče zejména edukativně, tedy s cílem informovat a poučit je o dalším postupu. Jako jedna z výhod může být rovněž vnímáno to, že jiný soudní rok může vést i asistent soudce, tedy je možné takové jednání s rodiči časově flexibilněji naplánovat. Už i jiné rozsazení v jednacích místnostech pomáhá. To, co rodiče a často ani odborníci neznají, je uspořádání rozesazení v jednacích sítích podle vnitřního soudního řádu. Jedním z příkladů je právě usazení OSPOD vedle soudce.

V. Řádné poučení o zohlednění naplňování jejich rodičovských kompetencí

Je povinností rodičů dbát o zdravý duševní, tělesný, morální a citový vývoj jejich dětí. Nutí-li rodiče své dítě žít v ohnisku vzájemného konfliktu, být svědkem hádek, výstupů a osočování, dítěti tím ubližují a narušují jeho řádný vývoj. Soudy by tedy měly vyhodnocovat stálost výchovného prostředí, v němž má dítě do budoucna žít. Rozhodujícím momentem je také zohlednění způsobu, jakým se doposud rodiče k řešení situace stavěli, a toho, jak přistupují k návrhům, které jim ukládá soud (např. využití mediace).

VI. Využití odborných vyjádření a znaleckých posudků

Soudy vycházejí z předpokladu, že doposud byli oba rodiče stejně výchovně způsobili a kompetentní a je tomu tak i nadále. Je dobrou praxí soudu neptat se znalců, který z rodičů má lepší výchovné předpoklady, kdo je lepší a kdo horší vychovatel. Využití znaleckých posudků by mělo být až krajní variantou, nikoliv východiskem praxe.

VII. Respekt k participačním právům dítěte

Je nezbytné zachovat dítěti právo vyjádřit se a být součástí rozhodnutí, která se ho týkají, nemělo by to ale být za cenu jeho přetížení. Soud by měl zvážit, kdo již s dítětem v procesu mluvil, jak bylo rozpadem rodiny zatíženo, a zvážit formu a podobu pohovoru s ním. Participační práva dětí neznamenají pouze zjištění názoru dítěte. Dítě má zejména právo na informace, takže by soud měl zohlednit to, jak se dítě může k těmto informacím dostat. Pokud rodiče nejsou odpovědní

a nepředávají mu informace, měl by to být soud, který ho bude informovat o jeho možnostech v řízení, výsledku celého řízení a dopadech, které rozhodnutí soudu pro jeho život budou mít. Tyto kroky by měl soud koordinovat s kolizním opatrovníkem dítěte.

B) OSPOD

S rodičovským konfliktem se pracovníci většinou nesetkávají primárně v roli pracovníka sociálně-právní ochrany dětí (dále jen SPOD), ale v roli tzv. opatrovníka. Při nastavování interdisciplinární spolupráce je proto nezbytné tuto dvojí roli ostatním aktérům v systému vyjasnit a nastavit činnosti na straně OSPOD takovým způsobem, aby odpovídaly jejich zákonným možnostem.

I. Pohovor s oběma rodiči dle § 11 odst. 1 písm. a) a § 53 odst. 2 zákona o SPOD

Je klíčové znát stanoviska obou rodičů a mít možnosti s nimi hovořit ve stejný čas na jednom místě, aby bylo zcela jasné, že oba dostali identické informace. Mluvit s nimi dohromady odráží jeden z principů, že oba rodiče jsou na stejné úrovni, oba stejně důležité pro jejich společné dítě a oběma tímto zároveň vyjadřujeme respekt a úctu. Od samého začátku se zdůrazňuje nutnost kooperace rodičů nejen s aktéry spolupráce, ale hlavně mezi nimi navzájem, aby jednali společně nejenom obrazně (tedy ve vzájemné shodě), ale i doslova společně, a systém s nimi tak jedná.

II. Primární edukace rodičů

Úkolem OSPOD by mělo být vyjasnění několika rovin:

- a) pozice a role, kterou jako OSPOD bude v životě rodičů zastávat – jaké úkony pro ně může činit a jaké nikoliv, jakým způsobem bude zasahovat do jejich života, o jakých skutečnostech má možnost rozhodovat,
- b) poučení rodičů o probíhajícím řízení, jejich možnostech v celém řízení, jejich možnostech postavit se k řízení spolupracujícím způsobem, resp. o dopadech v případě snahy o konfliktní řešení věci,
- c) poučení rodičů o dalších návazných službách a motivování je k jejich využití,
- d) rovněž důležité je alespoň rámcově seznámit rodiče s prožíváním dětí v rozvodové situaci, obrátit jejich pozornost na jejich konkrétní dítě.

C) POMÁHAJÍCÍ PROFESE

Při nastavování interdisciplinární spolupráce bývá jedním ze složitých momentů právě nastavení toho, jak si budou jednotlivé profese mezi sebou sdílet potřebné informace. Jestliže má soud vyhodnotit, jak se rodiče stavěli k hledání řešení v nejlepším zájmu dítěte, zda postupovali zodpovědně, nebo si jednotlivé návrhy soudu jenom „formálně“ splnili, musí se k těmto informacím nějakým způsobem dostat. Proto hraje sdílení informací, zejména ve vztahu k pomáhajícím profesím, zásadní roli.

I. Informační povinnost poskytovatelů sociálních služeb

Předávání informací mezi pomáhajícími profesemi a OSPOD nebo soudem lze rozdělit do následujících situací:

- a) při předávání klienta směrem k pomáhající profesi (definování zakázky, formální žádost),
- b) při ověření průběhu poskytování služby,
- c) při získávání zpětné vazby na závěr poskytování služby.

Ve všech třech oblastech je nezbytné, aby si poskytovatel služby vůči dalším subjektům vyjasnil možnosti sdílení informací.

II. Vyjasnění zakázky a režimu spolupráce s OSPOD

Je nutné vyjasnit, v jakém režimu se společně s rodiči pohybujeme – zda se jedná o režim sociálních služeb, nebo výkonu SPOD. Je to určující pro skutečnost, komu a v jakém rozsahu budou podávány informace a zprávy o průběhu a výsledku práce s rodinou:

- a) vyjasnění obou, resp. všech zakázek směřujících k poskytovateli služeb a jejich pojmenování ve spisové dokumentaci,
- b) vytvoření rámcové dohody mezi OSPOD a poskytovatelem služeb,
- c) sepisování trojstranných kontraktů mezi poskytovatelem služeb, klienty a OSPOD u každého případu.

V praxi se stává, že je zakázka pomáhající profesi zadána z různých zdrojů – zpravidla to bývá soud, v některých případech OSPOD nebo to bývají rodiče, kteří se pro využití služby rozhodnou. Pro vyjasnění zakázky není důležité, kdo tzv. zvedne telefon a do služby se objedná, ale jaké očekávání má systém od rodičů, když je sem odesílá. Tuto zakázku by měli mít vyjasněny všechny strany spolupráce.

III. Motivování klientů ke spolupráci

Jít po proudu uvažování klienta – neodmítnout rovnou jeho názor nebo postoj, ale naopak ho přijmout a pracovat s ním jako s pochopitelným. To znamená uznat ho a nabídnout čistou reflexi toho, co klient říká, s následným ověřením, jaký je klientův plán, „co dál“. Je důležité, aby klient rozuměl tomu, proč se v nějaké službě ocitl, co se od něho očekává, jak by měl v tuto chvíli pracovat. Od nemotivovaného a neorientovaného klienta lze jen těžko očekávat spolupráci.

IV. Klienti využívající velkého množství „poradenských služeb“ pro děti

Při úvodních rozhovorech zjišťovat, zda již rodiče s dítětem využili služeb jiného poradenského zařízení nebo mají zkušenosti s jinou metodou mimosoudního řešení sporu. Někdy se totiž může stát, že rodiče s dobrým úmyslem vyhledávají různé služby, které by mohly dítěti v této složité situaci pomoci. Pokud se ale těchto služeb na sebe nabaluje více a jednotlivá zařízení o sobě nevědí, může to být ve výsledku pro dítě kontraproduktivní.

Jakákoliv domněnka ohledně toho, že dítě je nepřiměřeně zatěžováno spoluprací s jinými odborníky, by měla být vždy konzultována s OSPOD.

D) ADVOKÁTI

Způsob, jakým budou řešeny rodičovské konflikty, se dříve či později odrazí v mezilidských vztazích v rodině. Pro mnoho rodičů je prohrou už skutečnost, že ztroskotal jejich vztah. Bez ohledu na to, které ze stran soud „vyhověl“, vystupuje dítě v celém konfliktu jako poražené. Prohrává v souboji, do kterého se nemohlo samo aktivně zapojit a jehož průběh nemohlo ovlivnit.

Jedná-li advokát v zájmu svého klienta, nesmí zapomínat, že musí jednat také v zájmu dítěte. Podle § 16 věty druhé zákona o advokacii není advokát vázán pokyny klienta, pokud jsou v rozporu s právním a stavovským předpisem. Podle čl. 7 Úmluvy o právech dítěte má dítě právo na oba rodiče. Přistoupí-li advokát na hru svého klienta, která směřuje k odstranění druhého rodiče ze života dítěte, jedná v rozporu s právem dítěte, které mu zaručuje Úmluva. Zájem dítěte by měl být pro advokáta při řešení rodičovských sporů na prvním místě.

Advokáti mají při interdisciplinární spolupráci významnou pozici. Jsou klientům nejbližší, klienti jim naslouchají, mohou zajistit právní edukaci rodičů, která jim velice často chybí, mohou jako jedni z prvních mluvit s rodiči o tom, jak je důležité kooperovat s druhým rodičem tak, aby jejich dítě nemuselo vyrůstat v konfliktu. Nástroje advokátů pro řešení rodičovských konfliktů v režimu interdisciplinární spolupráce lze proto rozdělit následovně:

I. Nástroje směřující k rodičům

a) Usměrnování klientů

Advokát stojí v rodičovském konfliktu svému klientovi často nejbliž, rodič mu důvěřuje a sděluje mu informace, které neřekne nikomu jinému. Advokát by měl v rodičovských konfliktech hledat efektivní řešení, které bude v zájmu dítěte, ale zejména dlouhodobé. Rodičovský spor nemá vítěze a poraženého. Lze pouze zmírňovat následky.

b) Vyhýbání se „praní špinavého prádla“

Advokát by neměl přistupovat na konfliktní strategie svých klientů. Měl by upozornit klienta na to, že pokud bude hrubě ztěžovat postup soudního řízení, může mu být uložena pořádková pokuta. Podání ze strany klienta by mělo být maximálně v rozsahu 1 A4 – věcné, bez „praní špinavého prádla“.

c) Edukace rodičů v právní oblasti

V systému chybí subjekt, který by mohl poskytnout rodičům, kteří jsou v situaci rozvodu nebo rozpadu rodiny poprvé, podrobné právní poradenství. Je nezbytné působit vůči rodičům edukativně, vysvětlovat jim, co jejich kroky budou obnášet, jaký budou mít dopad, vysvětlovat některé právní pojmy, jako např. střídavá péče, výlučná péče, atd.

d) Vedení klientů k respektu k ostatním účastníkům řízení a pomáhajícím profesím

Je nezbytné vysvětlit klientům, že pokud nebudou dodržovat soudem doporučený postup, bude jim to přičteno na vrub. Současně také to, že jsou do spolupráce zapojeny všechny subjekty, a jsou tedy oprávněny dát soudu kdykoliv informaci, že rodič nespolupracuje, spolupráci sabotuje nebo koná svými kroky v neprospěch dítěte.

II. Nástroje směřující k ostatním aktérům

Úzká spolupráce s advokátem druhé strany a soudem. Jednou z prvních aktivit advokáta při řešení situace svého klienta by měla být snaha vejít do kontaktu s advokátem druhé strany, informovat ho o zastoupení klienta, sdělit jeho představy, ale současně se aktivně zajímat i o pohled dalších stran. Spolupracovat se soudem, vést svého klienta ke smírnému řešení, upozornit klienta, že nespolupráci s dalšími subjekty v procesu hledání řešení konfliktu zohlední soud při svém rozhodování.

III. Nástroje směřující k procesu

Zvážení nezbytnosti jednotlivých kroků v řízení. U každého podaného návrhu advokát zvažuje jeho nezbytnost. To, že zákon umožňuje podat návrh, ještě neznámá, že tento návrh odpovídá konkrétním okolnostem a efektivnímu průběhu řízení. Příkladem může být nahrazení podání předběžného opatření uzavřením zatímní dohody, např. i před soudem.

5. Podpora při zavádění interdisciplinární spolupráce

Jednou z nejčastějších otázek, kterou si iniciátoři změny kladou při úvahách, zda interdisciplinární spolupráci zavést, je to, jakou formu podpory mohou pro realizaci inovativní myšlenky získat. V některých případech stál za zrodem myšlenky projekt, který přinesl „tahouna myšlenky“, který byl schopen organizačně zajistit zavádění a současně poskytnout vstupní kapitál pro důležité změny v lokalitě. V jiných případech vycházely subjekty ze zdrojů, které měly k dispozici. Nelze říci, která varianta je lepší, praktičtější nebo výhodnější. To, co je ale důležité si uvědomit, je časová osa, na které je nutné o podpoře interdisciplinární spolupráce uvažovat, a současně různorodost zdrojů, které přicházejí do úvahy. Za tím účelem můžeme uvažovat o kategorizaci podpory podle času a zdrojů.

A) KATEGORIZACE PODPORY PODLE ČASU

Při zavádění interdisciplinární spolupráce je často energie všech zapojených subjektů koncentrována zejména do období příprav. Někde si dají větší prostor pro vzájemnou diskuzi a ladění postupů, než přistoupí k práci s rodiči. Jinde zase postupy ladí tzv. „za pochodu“, tzn. subjekty poté, co si mezi sebou odsouhlasily, že chtějí změnit přístup k práci a nastavily si základní parametry nové spolupráce, začaly přímou práci s klienty a dílčí postupy ladily postupně. Jedno ze základních pravidel o nastavování interdisciplinární spolupráce je, že ji není možné zavést a pak doufat nebo se spoléhat na to, že bude fungovat sama jenom proto, že se na tom aktéři na začátku domluvili. Proto, aby takto nastavená spolupráce fungovala, je nezbytné, aby subjekty vzájemně spolupracovaly nejenom při práci s konkrétním klientem, s konkrétními rodiči, ale aby svoji spolupráci udržovaly i mimo tento tzv. druhý pilíř. Pokud se subjekty nebudou po zavedení spolupráce potkávat, sdílet informace o tom, co funguje a co nikoliv, jaká dobrá praxe se osvědčila, co je nového u jednotlivých subjektů (nová právní úprava, nový kolega, nová služba v lokalitě), přestane spolupráce, kterou si nastavily, časem fungovat a vše se vrátí do stavu, ze kterého se původně rozhodly odejít. Pokud se subjekty zavážou k tomuto novému způsobu spolupráce, je potřeba si uvědomit, že je to cesta, na kterou se vydaly a po které odtud půjdou – a to s sebou přináší neustálou spolupráci, protože v tomto případě platí, že cesta je cíl. Pokud cochemská praxe nebude stát pevně na všech třech pilířích, nemůže fungovat. Pokud se subjekty nebudou potkávat a sdílet zkušenost, vzájemně se informovat a ladit zavedené postupy, pokud nedokážou jít stejnou cestou při řešení konkrétních situací jejich klientů a pokud současně nebudou pracovat s veřejností, zapomenou na osvětu a budou doufat, že si lokalita tzv. zvykne na nové postupy, je veškeré úsilí s nastavením nové spolupráce předurčeno k zániku.

- I. **PŘED ZAVEDENÍM SPOLUPRÁCE** – dobrá praxe ukazuje, že čím více práce si daly subjekty s tím, aby nové postupy vzájemně nastavily, aby dostatečně informovaly veřejnost o tom, co se bude měnit, důkladně probraly – minimálně se stěžejními aktéry – nový procesní manuál, tím menší obtíže pak musely řešit po zavedení nového postupu práce. Do této kategorie proto patří podpora zejména v podobě společných setkání všech zapojených aktérů, tisku letáků, informací na webových stránkách soudů a dalších zapojených orgánů, komunikace s krajským úřadem a krajským soudem a přípravy procesního manuálu, podle kterého bude spolupráce zavedena. To vyžaduje iniciátora, který bude za organizaci této přípravné fáze odpovědný. Ve většině případů to bývá soud, mohou to být ale rovněž pomáhající organizace nebo jeden subjekt, který má pro tyto účely prostředky vyhrazené projektem, který se v lokalitě realizuje. Z praxe lze říci, že při setkávání jednou měsíčně lze pravidla a postupy nastavit v rámci šesti až osmi měsíců,

přičemž jednotlivé úkoly je samozřejmě potřeba plnit i mezi těmito profesemi (převážně interně v rámci své profese).

II. PO ZAVEDENÍ SPOLUPRÁCE – neméně důležitá práce ale patří také do času, kdy je spolupráce již zavedena. Zde je nezbytné, aby se v nějakém časovém horizontu subjekty znovu potkaly a sdílely, jak jim spolupráce funguje, měly možnost vyhodnotit, které momenty v celém procesu fungují a které naopak nikoliv, jak funguje nastavená komunikace, zda rodiče nenašli díru v síti, kterou propadávají, a systém tím pádem nefunguje. To, co spolupráci nejčastěji ohrožuje, jsou nejednotné informace, nedůsledná práce s rodičovským plánem atd. Současně zde může v tomto období docházet ke vzájemnému vzdělávání v oblastech, které jednotlivé subjekty považují jako nedostatečné – např. mediální nebo komunikační techniky, právní otázky, výklad některých právních ustanovení, práce s agresivním klientem, komunikace s dítětem atd. Tyto znalosti lokalita má, jenom jsou koncentrovány u jednoho subjektu – proto s cílem ještě většího propojení sítě zapojených aktérů může docházet k vzájemnému vzdělávání v rámci sítě, tedy mezi subjekty, kterými je síť tvořena. V této kategorii neexistuje cílová čára, ke které by se subjekty mohly upínat. Vzájemná spolupráce a práce po zavedení spolupráce je nikdy nekončící proces. Není možné se přestat potkávat rok, dva ani tři po zavedení spolupráce. To, co se může změnit, je frekvence vzájemného setkávání se, počet subjektů, které se budou dále potkávat (klidně to už mohou být pouze zástupci jednotlivých profesí, které jsou do spolupráce zapojeny – ti pak budou předávat informace dál a budou nositelem myšlenky za danou lokalitu), rozhodně ale není možné tuto formu vzájemné práce ukončit. Velice záhy by lokality zjistily, že spolupráce, kterou si nastavily, nefunguje a rodiče začínají propadat sítí.

B) KATEGORIZACE PODPORY PODLE ZDROJŮ

Ve většině lokalit, ve kterých docházelo k zavádění interdisciplinární spolupráce, se velice záhy, ne-li hned na začátku, objevila potřeba napsat nějaký projekt, který by se zaváděním pomohl. Nelze se této potřebě divit, zavádění je časově, ale zejména personálně náročné – profesionálové, kteří normálně pracují s klienty, najednou musí ve svém již tak nabitěm čase najít prostor pro setkávání se, diskutování, vytváření manuálů, letáků atd. Většinou se jedná o práci, kterou jim nikdo nezaplatí a zpravidla ji musí dělat ve svém volném čase. Největší poptávka je tak zpravidla po metodickém vedení, po organizování společných schůzek, po prostředcích na vzdělávání profesionálů, edukaci rodičů, na tvorbu a tisk letáků, placení služby, která v lokalitě není – např. mediátora. Praxe ale ukazuje, že většina lokalit tyto prostředky, čas nebo energii má, jenom neví, kde hledat. Jedním z doporučení při zavádění interdisciplinární spolupráce je proto zaměřit se zejména na to, které zdroje umí lokalita alokovat sama – ať už se jedná o čas, peníze nebo jinou formu podpory – a pro které potřebuje externí podporu.

I. INTERNÍ PODPORA – každá lokalita má ve svých možnostech pokrýt minimálně základní potřeby, které se se zaváděním interdisciplinární spolupráce spojují. Příklad z praxe – hrazení služby, která je jinak placená, je možná z dotací SPOD, z kraje, prostřednictvím služby, která třeba působí v blízké lokalitě. To, na co je potřeba při zavádění myslet, je vytvoření seznamu potřeb, které lokalita má, a vytipování možností k jejich uspokojení. Efektem toho, když si lokalita najde vlastní zdroje k pokrytí těchto potřeb, je zpravidla větší pravděpodobnost jejich udržitelnosti. Příklady zdrojů, které je možné obstarat v rámci interní podpory:

- ▶ **vzdělávání** – jednotlivé subjekty, které jsou do spolupráce zapojeny, disponují znalostmi, které jsou zpravidla v rámci lokality poptávány. Pokud např. advokáti v rámci společného setkání nabídnou dvouhodinové školení na právní téma, může jim být nabídnuto naopak na jiném setkání dvouhodinové školení na téma měkkých dovedností, které ovládají např. mediátoři v dané lokalitě. Výhodou takového vzájemného vzdělávání je to, že si subjekty pokrývají konkrétní potřeby v krátkém čase a bezplatně, a současně jim to umožňuje

se vzájemně lépe osobně i odborně poznat a přitom pokrýt konkrétní potřeby jednotlivých subjektů;

- ▶ **hrazení služeb, které jsou jinak placené** – praxe ukazuje, že lokality většinou mají know-how, jak službu uhradit – ať už se jedná o podporu z kraje, dotace SPOD, reciproční nabídnutí služby z jiné lokality atd. Je ale nutné tuto potřebu pojmenovat a při společné diskuzi zjišťovat, jaké zkušenosti a možnosti lokalita má;
- ▶ **zajištění prostor pro setkávání se** – všechny subjekty zapojené do interdisciplinární spolupráce zpravidla disponují prostory, ve kterých je možné se potkávat. Aby nemusel být pravidelně zatěžován jeden subjekt v lokalitě organizací a zajištěním prostor, je možné setkávání realizovat vždy na půdě jiného subjektu. To dává prostor jednak pro vzájemné poznávání se, jednak pro rozdělení nákladů na zajištění setkání – typicky z praxe se tak v pronájmu prostor může střídat OSPOD a soud, příp. zapojená nezisková organizace;
- ▶ **tisk letáků nebo metodických příruček** – pokud lokalita uvažuje o vytvoření letáků, které pomáhají v edukaci rodičů (v jejich orientaci v procesních krocích, které je ještě čekají), ale rovněž profesionálům, kteří rodiče na této cestě doprovázejí, existuje několik možností, jak zajistit výrobu a tisk těchto letáků. Jednak je možné už při jejich tvorbě myslet na to, že pokud budou mít formát jedné A4 a nebudou kladeny speciální požadavky na barevnost nebo grafiku, budou subjekty schopny si letáky dotisknout na své tiskárně, a tím pádem není potřeba shánět prostředky na tisk do budoucna. Další variantou, která se v praxi osvědčila, je požádat o pomoc kraj, který tiskne různé letáky pro účely své propagace.

II. EXTERNÍ PODPORA – jednou z nejčastěji využívaných podpor, jsou právě prostředky z projektů financovaných z evropských fondů. Při plánování takového projektu je nezbytné myslet zejména na to, že tyto prostředky jsou přidělovány pouze na určité období a následně je potřeba zajistit udržitelnost služby nebo činností, které byly projektem zajišťovány. Současně lze pak taky zvažovat jaké další prostředky po zavedení interdisciplinární spolupráce budou potřeba.

6. Postup řešení rodinněprávních sporů na Vsetínsku

Při nastavování interdisciplinární spolupráce byl tvořen procesní manuál, jinými slovy nový postup řešení rodinněprávních sporů u daného soudu, který vytvářejí subjekty společně při úvodních setkáních a který se pak rozdává všem zapojeným subjektům, ale také rodičům pro zajištění transparentnosti daného postupu. Při tvorbě takového postupu je nezbytné zaměřit se zejména na:

- a) **čas** – musí být zřetelně nastavené tzv. reakční lhůty, které jednotlivým subjektům umožní nastavit své vnitřní postupy tak, aby byly reálně naplnitelné, ale současně aby rodiče měli představu, v jakém časovém horizontu musí splnit některé povinnosti. Čas hraje významnou roli pro aktéry, ale primárně dochází ke zkracování lhůt a nastavování časových limitů pro potřeby dětí, aby tyto nebyly vystaveny nepříznivé situaci neúměrně dlouho, nemusely vyrůstat a trávit své dětství v soudní síni a prožívat konfliktní situace mezi svými rodiči.
- b) **komunikaci** – pokud přechází nějaká povinnost od jednoho subjektu ke druhému, musí být jasně nastaveno, kdo je hlavním komunikátorem v této věci. Jinými slovy – zda je povinnost dána rodičům a ti mají být ti aktivní, tedy někam zavolají, něco zjistí, nebo se naopak přenáší povinnost na jiný subjekt, např. soudního tajemníka, OSPOD, který má rodičům nějakou službu zajistit, např. objednat jim termín. Snaha je vždy vést rodiče k jejich aktivnímu zapojení. Rovněž je důležité vyjasnit si, kdo je odpovědný za zpětnou vazbu a komu bude zpráva odesílána. Typicky v případě odborných poraden je nezbytné nastavit, komu, do kdy a kým má být odeslána zpráva – např. zda ji na vyžádání poradna odesílá soudu;
- c) **vyhodnocování spolupráce rodičů** – z manuálu musí rovněž jasně vyplývat, co se stane, když rodiče uloženou povinnost nesplní. Jestliže má soud vyhodnocovat, jak rodiče v celém procesu spolupracují navzájem, ale současně také s ostatními subjekty, musí soud tyto informace obdržet, tzn. musí zde být nastaveno, jakou komunikační linkou se o tom soud dozví a kdy;
- d) **vyjasnění očekávání** – všechny zapojené subjekty by měly mít vyjasněno, jaká jsou očekávání ostatních subjektů od jejich práce, jaká jsou očekávání od rodičů a od celého procesu spolupráce.

Co rodičům nabízíme?

RESPEKT – k jejich rodičovské roli
DŮVĚRU – v to, že svůj konflikt zvládnou vyřešit
POMOC A PODPORU – naučit se domlouvat v zájmu jejich společného dítěte

Kde je možné vyhledat pomoc?

Okresní soud ve Vsetíně včetně pobočky ve Valašském Meziříčí

Oddělení sociálně – právní ochrany dětí (OSPOD) Městského úřadu ve Vsetíně, Valašském Meziříčí a v Rožnově pod Radhoštěm (podle místa trvalého bydliště dítěte)

Poradna pro rodinu ve Vsetíně při Azylovém domě pro ženy a matky s dětmi o.p.s.
www.azylovymum.cz, tel. 734 173 407

Občanská poradna Vsetín při VKČI, o.p.s.
www.vkci.cz/poradna, tel. 774 262 243

Centrum poradenství pro rodinné a partnerské vztahy, p.o., pobočka Vsetín
www.centrumporadenstvi.cz, tel. 608 885 027

Charita Valašské Meziříčí – Sasanky
www.valmez.charita.cz, tel. 605 045 952

Občanská poradna Pod Křídly Valašské Meziříčí
www.opvm.cz, tel. 731 898 934

Rodinné komunitní vzdělávací centrum Emecčko Valašské Meziříčí
www.mcvvalmez.cz, tel. 724 510 625

Poradna Rožnov pobočka ONŽ – pomoc a poradenství pro ženy a dívky, z.s.
www.poradnaroznov.webnode.cz, tel. 604601714

Rozhodnutí patří v prvé řadě do rukou rodičů.
 Cílem všech zainteresovaných stran je pomoci rodičům zaujmout nekonfliktní strategii a přijmout rodičovskou odpovědnost ke svému dítěti.

ROZHODOVÁNÍ O ÚPRAVĚ POMĚRŮ NEZLETILÝCH DĚTÍ

Vážení rodiče,

u Okresního soudu ve Vsetíně (včetně pobočky ve Valašském Meziříčí) jsou nově některá řízení ve věcech péče soudu o nezletilé děti, nejčastěji úprava péče a styku, vedena na principech mezioborové spolupráce, která je inspirovaná „cochemskou praxí“ pocházející z Německa. Jde o řešení sporů, které je zaměřené na práci s rodiči s cílem podpořit jejich komunikaci. Před autoritativním rozhodnutím soudu upřednostňujeme takový způsob vedení řízení, při němž zúčastněné instituce ve vzájemné spolupráci vedou rodiče k tomu, aby se dohodli, jakým způsobem bude péče o jejich dítě/děti probíhat.

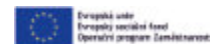
Oč jde?

Rozhod nebo rozvod představuje pro dítě traumatické zážitky. V těchto chvílích zpravidla potřebují od svých rodičů podporu a pomoc. Zodpovědnost za rozhodování ohledně dítěte patří v prvé řadě do rukou rodičů, nikoliv institucí. Přestože někdy může být velmi obtížné uzavřít mezi rodiči dohodu o péči o dítě po rozvodu nebo rozvodu, je tento směr předpokladem pro budoucí šťastný život dítěte.

Z čeho vycházíme?

Dítě s blízkým vztahem k oběma rodičům nechce ztratit ani jednoho z nich. Dohoda rodičů na budoucím životě dítěte je projevem jejich rodičovských kompetencí, stejně jako to, že dítě není vyháněno do partnerského konfliktu. Dítě by od svých rodičů mělo dostat informace o tom, co se děje, a naopak oba rodiče by si měli vyslechnout jeho názor i na to, jak si představuje svůj budoucí život. O osudu dítěte by měli v první řadě rozhodovat jeho rodiče. Pokud mezi sebou rodiče zatím nejsou schopni uzavřít dohodu, a to z různých důvodů, nabízíme jim pomoc.

Okresní soud Vsetín
<https://www.justice.cz/web/okresni-soud-ve-vsetine>
 tel. 571484511 (Vsetín)
 tel. 571 755 111 (pobočka Valašské Meziříčí)

Město Vsetín
<https://www.mestovsetin.cz>
 tel. 571491631

Město Valašské Meziříčí
<https://www.valasskemezirici.cz>
 tel. 571674569

Město Rožnov pod Radhoštěm
<http://www.roznov.cz>
 tel. 571661260

PODÁNÍ NÁVRHU

POUČENÍ NA OSPOD

PRVNÍ SOUDNÍ JEDNÁNÍ

ODBORNÁ POMOC

DALŠÍ SOUDNÍ JEDNÁNÍ

Podání návrhu k soudu

Rodiče podávají návrh k soudu sami ve třech vyhotoveních (vzory návrhů jsou k dispozici na internetových stránkách Okresního soudu ve Vsetíně www.justice.cz/web/okresni-soud-ve-vsetine a sociálních odborech jednotlivých měst – Vsetín, Valašské Meziříčí, Rožnov pod Radhoštěm). Rodiče mohou požádat o pomoc se sepsáním návrhu neziskové organizace (zdarma) nebo poskytovatele právnických služeb (za úhradu). Pracovníci OSPOD nepsávají s rodiči návrhy, poskytují poradenství. Soud zpravidla do 6 týdnů od podání návrhu nařídí soudní jednání.

Poučení na orgán sociálně – právní ochrany dětí (OSPOD)

V mezidobí od podání návrhu k soudu do doby prvního soudního jednání mají rodiče povinnost dostavit se ke společné schůzce na OSPOD. Rodiče budou poučeni o rodičovské odpovědnosti, o právech dítěte a jeho zapojení do řešení uspořádání jeho budoucího života a o průběhu soudního řízení. Budou vedeni k uzavření dohody ve prospěch jejich dětí.

První soudní jednání

U prvního soudního jednání soud schválí uzavřenou dohodu mezi rodiči, pokud je v zájmu nezletilého dítěte a v souladu se zákonem. Pokud rodiče dohodu neuzavřou, soud jim doporučí, aby vyhledali odbornou pomoc, či navrhnou jiné prozatímní řešení, a nařídí další soudní jednání. Pracovník OSPOD či soud je rodičům nápomocen v průběhu soudního jednání při zajištění odborné pomoci (předání kontaktů). V průběhu řízení může být též zjištěn názor dítěte.

Doporučená odborná pomoc – návštěva poradny

Do dalšího nařízeného soudního jednání rodiče na doporučení soudu využijí odbornou pomoc s cílem uzavřít dohodu rodičů. O průběhu setkání v poradně bude soudu poskytnuta zpráva.

Další soudní jednání

Pokud na druhém soudním jednání rodiče uzavřou dohodu o předmětu řízení, soud tuto dohodu v rozsudku schválí. Pokud dohodu neuzavřou, soud může rodičům naříditi na dobu nejvýše 3 měsíců účast na

mimosoudním smírčím nebo mediálním jednání nebo rodinné terapii, případně setkání s odborníkem v oboru pedopsychologie. V případě nesplnění této povinnosti může soud rozhodnout uložit pokutu. Pokud ani tato opatření nepovedou k uzavření dohody o předmětu řízení, soud zpravidla autoritativně rozhodne, popř. nařídí další jednání za účelem provedení úkonů (např. výslechy svědků, znalecký posudek) nutných k rozhodnutí ve věci samé. Více informací k postupu Okresního soudu ve Vsetíně naleznete na internetových stránkách www.justice.cz/web/okresni-soud-ve-vsetine

Co je důležité vědět?

Některá řízení ve věcech péče soudu o nezletilé děti (resp. rodičovské konflikty) mohou působit velice emotivně. Je však v zájmu dětí, aby rodiče a jejich právní zástupci v těchto řízeních využívali konkrétní strategie a aby se v podáních určených soudem omezili pouze na nezbytný popis aktuálního stavu. Zejména je třeba zabránit situacím, aby jeden z rodičů odcházel od soudu jako poražený, protože v takovém případě (spolu)prohává také dítě. Ne každý rodič je schopen či ochoten dítěti naslouchat a být mu tak pomocníkem v těžké životní situaci, jakou rozpad vztahu rodičů představuje. Rodiče se často snaží, vědomě či nevědomě, „přetáhnout“ dítě na svoji stranu. Dítě však i po rozpadu rodiny potřebuje naplnit dvě nejzákladnější potřeby – pocit bezpečí a jistoty, a to ve vztahu k oběma rodičům. Rodiče by měli dítěti nestranně a přiměřenou formou vysvětlit, jakým změnám v rodině dochází, a měli by se zajímat o jeho názor. Pokud se rodičům nepodaří oddělit svůj partnerský konflikt od rodičovství, může dojít ke změnám v chování a prožívání dítěte, ale také k dlouhodobému ovlivnění jeho zdravotního, duševního i sociálního vývoje. To může mít zásadní dopad i na zdraví a psychiku samotných rodičů.

U dítěte se mohou projevit změny v chování i prožívání, např. zvýšená plačtivost, neklid při spánku či noční děsy, pocety bezradnosti a nejistoty, obavy z budoucnosti. Mohou se projevit také psychosomatické obtíže jako bolesti hlavy a břicha, nesoustředěnost, nervozita, podráždění. Může dojít ke zhoršení prospěchu ve škole. Důsledky dopadají i na děti, na kterých to není zřetelně vidět, a mohou se projevit až v dospívání, např. záškoláctvím, užíváním drog, alkoholu, sebepoškozováním. Mohou mít vliv i na jejich schopnost budovat kvalitní vztahy.

6.1 Vznik interdisciplinárního týmu ve Vsetíně

V úvodu této druhé, prakticky zaměřené části materiálu je důležité pro všechny zapojené subjekty krátce připomenout projednané principy interdisciplinární spolupráce potřeby rodičů a jejich kompetence, které již byly uváděny v rámci interdisciplinárního setkávání a čerpány z jiných metodik.¹⁴

Principy interdisciplinární spolupráce:

- ▶ Rozhodnutí patří v první řadě do rukou rodičů, stejně tak jako odpovědnost za život jejich dítěte.
- ▶ Všechny profese jsou si rovny, jejich příspěvní k řešení je rovnocenné.
- ▶ Respekt, komunikace a orientace na perspektivu dítěte jsou důležité jak pro rodiče, tak pro všechny zástupce profesí v rámci spolupráce.
- ▶ Výkon jednotlivých profesí musí být koordinovaný – jde o aktivní spolupráci, pravidelná setkávání základního týmu nebo řídicí skupiny.

Rodiče potřebují:

- ▶ **Respekt** – potřebují být respektováni ve své rodičovské roli = oba jsou důležití pro své dítě, oba mají v jeho životě nezastupitelné místo.
- ▶ **Důvěru** – věříme, že konflikt zvládnou.
- ▶ **Pomoc** – pomůžeme jim naučit se domlouvat v zájmu jejich společného dítěte.
- ▶ **Zplnomocnit ke znovupřevzetí společné rodičovské odpovědnosti** – rozhodnutí je na nich, mohou a mají rozhodovat o budoucích životech svých dětí.

Při posuzování **rodičovských kompetencí** vycházíme z předpokladu tzv. **nulové hypotézy** prof. Ptáčka¹⁵, podle které je naprostá většina rodičů schopna pečovat o své dítě/děti.

„Výchovné kompetence rodičů jsou pro výchovu daného dítěte dobré. Je vhodné, aby se rodiče podíleli na výchově dětí ekvivalentním způsobem.“

Rodičovské kompetence hodnotíme dle:

- ▶ ochoty a schopnosti respektovat a uznat druhého rodiče v jeho rodičovské roli,
- ▶ aktivního zapojení se do hledání společné dohody (dobrovolná, aktivní účast na odborné pomoci, mediaci aj.),
- ▶ schopnosti domlouvat se a zapojovat odpovídajícím způsobem dítě (dle jeho věku) do rozhodování o budoucím životě rozpadající se rodiny.

¹⁴ NOVÁKOVÁ, M., Metodika pro opatrovnické řízení cochemského typu, Akademický ústav Karviná, 2019.

¹⁵ Převzato z BRZOBOHATÝ, R., CIRBUSOVÁ, M., ROGALEWICZOVÁ, R. a kol., sborník Interdisciplinární spolupráce v nejlepším zájmu dítěte, Tribun EU, 2015, s. 67–77.

Subjekty zapojené do interdisciplinární spolupráce předávají rodičům v průběhu rozvodu/rozchodu jednotné informace, přičemž je nezbytné, aby rodiče věděli, že rozhodující není zvolený typ péče o děti, ale schopnost rodičů se vzájemně domlouvat a netvarovat dítě svému konfliktu.

6.2 Zahájení interdisciplinární spolupráce

Zapojení jednotlivých aktérů do interdisciplinárního týmu bylo zahájeno sestavením podrobného seznamu možných zapojených subjektů, institucí a osob v daném regionu a zajištěním kontaktních údajů (adres, telefonů, e-mailů), prostřednictvím kterých byli následně osloveni a vyzváni k interdisciplinární spolupráci zástupci těchto subjektů:

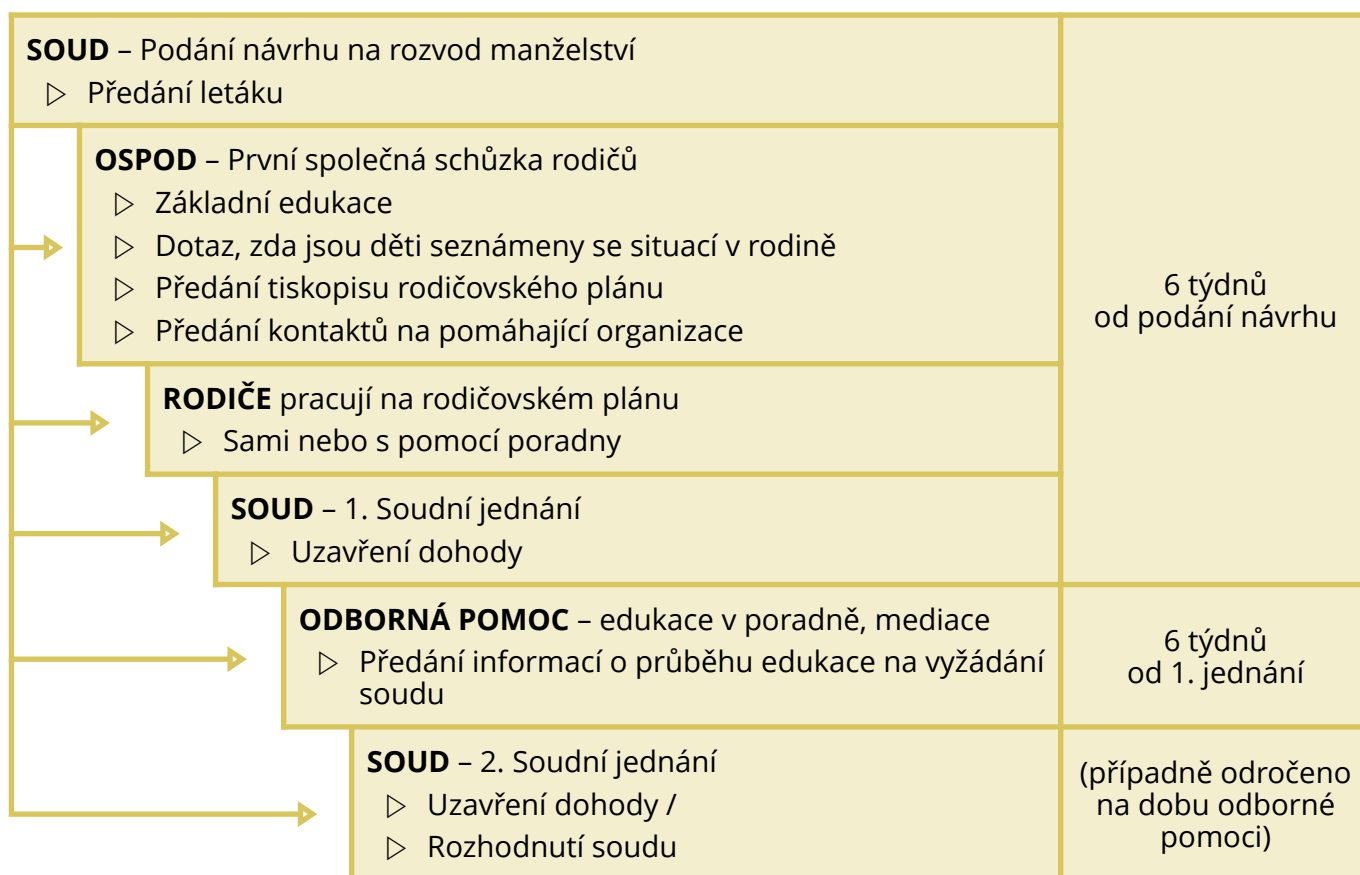
- ▶ okresního soudu,
- ▶ orgánů sociálně právní ochrany dětí spádové oblasti,
- ▶ poskytovatelů sociálních služeb,
- ▶ úřadu práce,
- ▶ advokátů,
- ▶ soudních znalců,
- ▶ zapsaných mediátorů,
- ▶ neziskových organizací zaměřených na práci s rodinami.

V dalším kroku proběhlo ze strany okresního soudu pozvání všech aktérů v co nejširším zastoupení ke společnému setkání, na kterém byly detailně představeny principy cochemského modelu a dán prostor pro dotazy a diskusi k tématu.

Ve Vsetíně bylo na prvním setkání přítomno celkem 74 osob z výše uvedených profesí. Zúčastnili se zejména zástupci okresního soudu Vsetín, OSPOD Městského úřadu Vsetín, Rožnov pod Radhoštěm a Valašské Meziříčí, neziskové organizace a poradny zaměřené na práci s rodinami, advokáti z oblasti Vsetínska a mediátor.

Výstupem prvního setkání byl seznam subjektů, které budou dále zapojeny do interdisciplinárního týmu.

Pro lepší přehlednost uvádíme grafické znázornění jednotlivých úkonů s časovou osou

6.3 Průběh interdisciplinární spolupráce

I. Podání návrhu na rozvod manželství k soudu

Rodiče podávají návrh k soudu:

- ▶ jeden z rodičů – sám,
- ▶ rodiče podávají sami společně,
- ▶ podává jeden z rodičů prostřednictvím advokáta,

a to vždy ve čtyřech vyhotoveních (1x soud, 1x OSPOD, 1x první rodič, 1x druhý rodič). Vzory návrhů jsou k dispozici na internetových stránkách Okresního soudu ve Vsetíně a sociálních odborech jednotlivých měst – Vsetína, Valašského Meziříčí a Rožnova pod Radhoštěm. Pracovníci OSPOD nepomáhají klientům sepsovat návrhy na soud. Rodiče mají možnost obrátit se na některou z poraden v rámci sociálních služeb nebo neziskových organizací, které poskytují odborné poradenství pro rodiny a děti. Další možností, která je v regionu Vsetínska nejvíce využívána, je sepsání návrhu vyšší soudní úřednicí v rámci infocentra soudu. Úřednice zajistí od osoby podávající návrh na rozvod také **rychlé kontakty**. Pracovnice soudu předá rodiči nebo oběma rodičům leták se základními informacemi o průběhu rozvodu.

Rychlémi kontakty v rámci manuálu nazýváme telefonické nebo e-mailové kontakty na oba rodiče, které využije OSPOD pro sjednání první společné schůzky s rozvádějícími se rodiči nezletilých dětí.

II. Nařízení prvního soudního jednání

Soud zpravidla do šesti týdnů od podání návrhu nařídí soudní jednání. Usnesením o tom informuje strany a současně je vyzve k tomu, aby se rodiče dostavili na společnou schůzku na orgán sociálně-právní ochrany dětí. Rodiče dále získají informace o tom, že soud bude při svém následném rozhodování zohledňovat, jak budou rodiče se zapojenými subjekty spolupracovat.

Institut **jiného soudního roku** (neformální setkání soudce s rodiči, případně jejich právními zástupci, OSPOD v roli kolizního opatrovníka, které nemá náležitosti a pravidla soudního řízení) **nebyl** u Okresního soudu Vsetín **zaveden**. V období od jara roku 2020 má být zřízena pozice soudního tajemníka. Jedná se o „sociálního pracovníka“ soudu, který většinou, kromě jiné agendy, zajišťuje komunikaci soudu s dalšími subjekty zapojenými do interdisciplinární spolupráce, pomáhá rodičům s rodičovským plánem a zajišťuje vhodnou formou participační práva dítěte v rámci řízení.

III. Společné setkání rodičů na OSPOD

V mezidobí od podání návrhu k soudu do doby prvního soudního jednání jsou rodiče v odůvodnění usnesení **vyzváni** dostavit se ke společné schůzce na OSPOD. Kladením výzvy ke společnému setkání jsou u rodičů posilovány rodičovské kompetence a schopnost vzájemně se domlouvat. V případě, že by se rodiče na setkání nedostavili nebo se jeden z nich setkání neúčastnil, bude o tom pracovnice OSPOD informovat soud při prvním jednání.

OSPOD na základě získaných kontaktů vyzve rodiče ke společné schůzce. Vždy bude jednat výhradně s oběma rodiči společně.

Rodiče zde budou poučeni o:

- ▶ principech a průběhu řízení,
- ▶ principech rozhodování soudu – posuzování rodičovských kompetencí,
- ▶ rodičovské odpovědnosti,
- ▶ prožívání a potřebách dětí v rozvodové situaci,
- ▶ právech dítěte a jeho zapojení do řešení uspořádání jeho budoucího života,
- ▶ participačních právech dítěte.

Rodičům jsou předány informace o dostupných službách pomáhajících profesí pro ně i pro dítě a předány kontakty na tyto služby. Pracovník OSPOD iniciuje rodiče k uzavření zatímní dohody. Dotazuje se rodičů, jak se teď dítě vídá s oběma rodiči, v případě, že ne, i způsob, jak to mohou zajistit. Vhodně se doptává, zda je něco, na čem by se rodiče potřebovali přednostně domluvit (např. období prázdnin, platbě školného, návštěvách prarodičů apod.), a pomůže jim dohodnout se na postupu. Následně ověřuje, zda rodiče byli schopni tuto domluvu dodržet. Zatímní dohoda může být rovněž iniciována v případech, kdy chce jeden z rodičů podat návrh na předběžné opatření, které může zatímní dohoda nahradit.

Dále je s rodiči hovořeno o **participaci dítěte**, které se zpravidla první společné schůzky s rodiči neúčastní. Pracovnice se rodičů dotazuje, zda jsou jejich děti informovány o situaci v rodině. V případě kladného sdělení rodičů již dále nezjišťuje, zda rodiče uvedli pravdivý výrok. Pokud tak rodiče neučiní, informuje dítě/děti o rozvodu v rodině OSPOD.

Ve výjimečných, specifických případech může pracovník pozvat rodiče spolu s dítětem/děťmi. Další průběh – případné šetření, rozhovor s dítětem – je na zvážení OSPOD dle individuální situace (požadovaný návrh, vyšší věk dítěte, očekávaný spor...).

Zpráva **opatrovníka** pro soud – postačí stručnější zpráva o průběhu a výsledku společné schůzky, vyznačit, zda je dohoda, dílčí dohoda, zda vůbec existuje možnost dohody, nebo zda lze očekávat spor, případně zda jsou nějaké problematické oblasti.

Dobrá praxe OSPOD

Pro jednotný přístup všech pracovníků OSPOD k rodičům na společné schůzce je zřízen tzv. Balíček dokumentů pro rodiče. Jedná se o složku, ve které jsou uloženy dokumenty k dispozici pro okopírování a předání rodičům:

- ▷ *poučení o rodičovské odpovědnosti,*
- ▷ *leták,*
- ▷ *rodičovský plán*
- ▷ *20 proseb dítěte a rodiče s ním odchází ze společné schůzky.*

Dále jsou rodičům předány informace o možnosti získání dalších vzorů dokumentů a dostupná edukační videa řešící rozvodovou problematiku a roli dítěte v ní.

IV. První soudní jednání

U prvního soudního jednání soud schválí uzavřenou dohodou mezi rodiči, pokud je v zájmu nezletilého dítěte a v souladu se zákonem. Pokud rodiče dohodu neuzavřou, soud jim doporučí, aby vyhledali odbornou pomoc, či navrhne jiné prozatímní řešení a nařídí další soudní jednání.

Prozatímním řešením zde rozumíme časově omezenou úpravu, kdy jsou rodiče schopni se domluvit a soudce tak dává možnost si předem dohodnuté vyzkoušet. Prozatímní řešení není dáno rozhodnutím ani předběžným opatřením. Jedná se o variantu, jak dát rodičům prostor – čas na nalezení řešení či vyzkoušení nově navržených variant, přizpůsobení se dané situaci nebo možnost rozhodnout se pro dosud neupřesněné řešení. Časový rozsah není pevně stanoven, závisí na konkrétní situaci. Mohou to být tři měsíce, ale třeba i tři týdny. Dle sdělení okresního soudu se jedná o převažující variantu prodloužení řízení, která má ve většině případů úspěch a zvyšuje jistotu konečného rozhodnutí. Pro lepší uchopení uvádíme následující příklady:

- ▶ Rodiče se dohodli na změně dosud zavedeného režimu – dítě si budou předávat ve školce a ne doma – a chtějí ověřit účinnost
- ▶ Do situace vstupuje pomoc prarodičů a ověřuje se, zda to bude fungovat
- ▶ Zkusí si dítě předávat za přítomnosti OSPOD
- ▶ Vyzkoušejí střídavou péči na tři měsíce
- ▶ Dítě postupně zkouší přespávat u otce – poprvé za asistence babičky, pak postupně už samo

- ▶ Rodiče se dohodli na péči, ale není vyřešeno výživné, protože jeden z rodičů neví, jestli změní práci, nebo nedostane v blízké době výpověď
- ▶ Rodič má auto v poruše a neví, jestli bude moci dítě někam vozit, ale za měsíc se situace vyřeší
- ▶ Jeden z rodičů je na léčení a není dosud známo, zda bude schopen o děti pečovat – rozhodne se po návratu

Pracovník OSPOD je rodičům nápomocen v průběhu soudního jednání při zajištění odborné pomoci (předání kontaktů, předjednání služby odborné pomoci).

V průběhu řízení může být též zjištěn názor dítěte. U rodičů, kteří nemají dohodu, je první soudní jednání zaměřeno zejména na informování rodičů o tom, proč soud dohodu preferuje, co je v zájmu dítěte a jak bude postupovat v případě, že bude nucen ve výsledku autoritativně rozhodnout – že může být preferován ten rodič, který v celém systému postupuje kooperativně a snaží se hledat řešení v zájmu dítěte.

V. Návštěva odborné poradny

Odborné poradenství mohou rodiče získat od poskytovatelů sociálních služeb v rámci odborného poradenství nebo neziskové organizace např. s pověřením k výkonu sociálně-právní ochrany dětí, která je zaměřena na poradenskou práci pro rodiče a děti, občanské poradny centra služeb pro rodiny, mediátorů apod.

Do dalšího nařízeného soudního jednání rodiče využijí odbornou pomoc s cílem edukace, posouzení či posílení rodičovských kompetencí, uzavření dohody rodičů apod. O průběhu setkání v poradně bude soudu na vyžádání poskytnuta zpráva.

Návštěva poradny se dohodne na prvním soudním jednání, toto doporučení soudu je zaprotokolováno (není uvedeno v usnesení). Při sjednávání odborné pomoci spolupracuje s rodiči OSPOD. Termíny schůzek a konkrétní zakázku, se kterou přicházejí do poradny, si rodiče domlouvají sami. Cílem setkání v poradně je zejména krátkodobá intervence – cca 1–5 setkání, na kterých je už prostor pro to, aby byly více slyšet příběhy rodičů, zjištění, na čem jejich domlouvání ztroskotává, odhalení potřeby věnovat se jednomu z nich individuálně (nezpracovaný rozchod aj.), podrobnější vysvětlení negativních dopadů rodičovského konfliktu na dítě, pomoc s rodičovským plánem, zjištění zakázky pro potenciální delší spolupráci rodičů s psychologem či psychoterapeutem.

Soud může odročit jednání za účelem návštěv poradny nebo pro poskytnutí zkušební doby pro rodiče, když si např. chtějí vyzkoušet uspořádání, na kterém se dohodli (např. střídavá péče, četnost styku aj.). Tato doba je soudem buď pevně stanovena s možností prodloužení, nebo je jednání odročeno na neurčito, maximálně však na dobu tří měsíců.

Úprava mlčenlivosti na straně nestátních neziskových organizací pro případ vyžádání zpráv z odborné spolupráce s rodiči – lze zaprotokolovat u soudního jednání s tím, že soud toto uvede ve své žádosti o zprávu. Ostatní by měli rodiče motivovat k udělení souhlasu se sdělováním informací z úvodu odborné spolupráce, rodičům vysvětlit důvod a účel tohoto jejich souhlasu, proč je to prospěšné. Zpráva pro soud není obsáhlá, je v ní stručně uvedeno, zda rodiče odbornou pomoc vyhledali, jak tato probíhala a s jakým výsledkem.

V poradně mohou rodiče vypracovat tzv. **rodičovský plán** (dále RP). Znovu je oběma rodičům vysvětleno (informace již byly předány na OSPOD spolu s tiskopisem), k čemu rodičovský plán slouží, jsou poučeni, že jej soud může vyžadovat. Práce s RP přísluší pro svou časovou náročnost poradnám. Jednotnost formuláře byla vyjasněna v rámci interdisciplinárního týmu.

Praxe ukazuje, že je velmi praktické předkládat rodičům anonymizované vzory rodičovských plánů vyplněných jinými rodiči. Mohou se inspirovat řešeními, která zvolili jiní rodiče.

Co uvádí již zpracované metodiky¹⁶ o Rodičovském plánu (vzor příloha č. 2)

Rodičovský plán je konkretizací rodičovské dohody uzavřené před soudem. V dohodě se obvykle explicitně uvádí dohodnutá forma péče a výše výživného. Rodičovský plán však může sloužit jako preventivní „nástavba“ dohody a zahrnovat vše, o čem bude třeba se v budoucnu domlouvat, včetně velmi konkrétních a třeba i specifických věcí týkajících se dané rodiny.

Co to je:

- ▶ konkretizace dohody
- ▶ identifikace oblastí, které jsou a budou předmětem domlouvání se
- ▶ prevence – delší životnost dohod
- ▶ měkké nástroje a scénáře (alternativní řešení konfliktních situací), např. plán postupu při řešení obtížných situací, jako může být kupříkladu budoucí výběr školy pro dítě – jak budeme postupovat, kdy spolu začneme v tomto ohledu komunikovat, jak si sdělíme své představy a přání, zda to zvládneme sami, nebo vyhledáme pomoc (mediátora, poradnu apod.)
- ▶ nástroj, jak dítě seznámit s tím, co rodiče dohodli, a získat jeho názor (rodiče nechávají děti rodičovský plán podepsat)
- ▶ opora pro rodiče, kterou je nutné v průběhu dalších let pravidelně revidovat a čím je dítě starší, tím více jej zapojovat do spolupráce s plánem

Co obsahuje:

- ▶ bydliště dítěte
- ▶ úpravu styku a komunikace dětí a rodičů
- ▶ určení školských zařízení (jesle, mateřská škola, základní škola, střední škola apod.)
- ▶ výčet mimoškolních aktivit (zájmové kroužky, sport apod.)
- ▶ způsob zajištění lékařské péče a pravidla informování druhého rodiče v případě nemoci
- ▶ trávení prázdnin a svátků
- ▶ řešení finančních plnění (pravidelné, mimořádné platby)
- ▶ pravidla komunikace mezi rodiči (jak bude probíhat, její četnost, zavázání se k tomu, že dítě nebude prostředníkem komunikace mezi rodiči).
- ▶ pravidla komunikace se školou a lékaři
- ▶ režim péče o dítě, když je nemocné
- ▶ cokoli dalšího, co je pro konkrétní rodinu důležité

¹⁶ NOVÁKOVÁ, M., Metodika pro opatrovnické řízení cochemského typu, Akademický ústav Karviná, 2019.

Rodičovský plán a vše v něm domluvené je soudně nevymahatelné. Přesto se osvědčil jako velmi dobrá prevence proti opakovanému řešení rodičovských sporů před soudem. Je možné jej se souhlasem rodičů nebo na jejich žádost založit do soudního spisu nebo spisu OSPOD. Pro rodiče je někdy důležité, že jiná autorita ví, na čem se domluvili.

VI. Další soudní jednání

Pokud na druhém soudním jednání rodiče uzavřou dohodu o předmětu řízení, soud tuto dohodu v rozsudku schválí. Pokud dohodu neuzavřou, soud může rodičům nařídít na dobu nejvýše tří měsíců účast na mimosoudním smírčím nebo mediačním jednání nebo rodinné terapii, případně setkání s odborníkem v oboru pedopsychologie. V případě nesplnění této povinnosti může soud rodičům uložit pokutu. Pokud ani tato opatření nepovedou k uzavření dohody o předmětu řízení, soud zpravidla autoritativně rozhodne, popř. nařídí další jednání za účelem provedení úkonů (např. výslechy svědků, znalecký posudek) nutných k rozhodnutí ve věci samé. Tento bod se zpravidla dotýká velmi malého počtu rodičů. Většina z nich je schopna se do této doby dohodnout.

7. Závěr

V zavádění cochemské praxe mohou nastat – a v reálné praxi nastávají – překážky, které je nutno průběžně vzájemně konzultovat, vyladovat a překonávat tak, aby všichni aktéři měli v danou chvíli správné a aktuální informace. Nic neodradí spolupracující rodiče víc než získání nesprávných nebo zavádějících informací a postupů, které se v závěru ukážou jako chybné. Padá pak jejich důvěra v celý systém, což může navodit zmatek a pocit selhání v situaci, kdy je i tak všechno špatně. U zavádění a ověřování fungování nových postupů tak platí víc než jinde, že „řetěz je tak pevný, jak pevný je jeho nejslabší článek“. Celý tým – všichni aktéři v rámci interdisciplinární spolupráce – mají jeden hlavní cíl, ke kterému se spolu s rodiči snaží najít tu nejlepší a nejpřímější cestu, a tím je **nejlepší zájem dítěte**.

Nelze si myslet, že rodiče sami tento zájem nesledují. Jen v době, kdy jsou ponořeni ve své vnitřní nejistotě a partnerském konfliktu, který z velké míry bere jejich energii a ovlivňuje úhel pohledu, již nemají schopnost nezaujatého pohledu na skutečnost dané situace. V tuto chvíli jim mohou unikat potřeby dětí, které je naopak v období nejistoty a konfliktních situací nejvíce potřebují. Je právě na rodičích, jak a kdy svým dětem tuto závažnou situaci a změny v rodině sdělí a jak jim pomohou, ať už sami, nebo prostřednictvím některé z odborných služeb zaměřené na děti, touto situací přijmout a postupně se s ní vyrovnat. **Pocit bezpečí domova a blízkost rodiče nelze nahradit.**

Všichni účastníci interdisciplinárního týmu musí mít na paměti a jednotně apelovat na rodiče, že pokud proces rozvodu, rozchodu a porozvodové období zvládnou oni, zvládnou to i jejich děti.

8. Seznam literatury

- BERGER, M., GRAVILLON, I. *Když se rodiče rozvádějí: jak pochopit cítění dítěte a jak mu pomoci*. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-7367-843-2.
- BRZOBOHATÝ, R., CIRBUSOVÁ, M., ROGALEWICZOVÁ, R. a kol. *Sborník Interdisciplinární spolupráce v nejlepším zájmu dítěte*. Tribun EU, 2015. ISBN 978-80-263-1010-5.
- BRZOBOHATÝ, R., CIRBUSOVÁ, M. *Manuál zavádění interdisciplinární spolupráce při řešení rodičovského konfliktu: desatero zavádění Cochemského modelu. Právo a rodina: rodina, manželství, děti a mládež, dědictví*. Praha: WoltersKluwer ČR, 2019. ISSN 1212-866X.
- CABY, F., CABY, A. *Přehled psychoterapeutických technik pro práci s dětmi a rodinou*. Praha: Portál, 2019. ISBN 978-80-262-1548-6.
- CHURAVÁ, P., NOVÁKOVÁ, M., POLÁKOVÁ, P. *Manuál etablování interdisciplinární spolupráce*.
- FORD, M., FORD, A., FORD, S., BLACKSTONE-FORD, J. *Jak přežít, když se rodiče rozvádějí*. Praha: Portál, 2016. ISBN 978-80-262-1108-2.
- KNETLOVÁ, Z. *Čí je to hra?: zapojování dětí do rozhodovacích procesů jako promyšlená strategie při práci s rodinou ve sporech o dítě*. České Budějovice: Krizové centrum pro děti a rodinu, 2017. ISBN 978-80-904854-6-4.
- LEVINE, P. A., KLINE, M. *Trauma očima dítěte: probouzení obyčejného zázraku léčení: od raného dětství po dospívání*. Praha: Maitrea, 2012. ISBN 978-80-87249-27-7.
- LEVINE, P. A., KLINE, M. *Prevence traumatu u dětí: průvodce k obnovení důvěry, vitality a odolnosti*. Praha: Maitrea, 2014. ISBN 978-80-87249-61-1.
- MATOUŠEK, O. a kol. *Děti a rodiče v rozvodu: manuál pro zúčastněné profesionály a rodiny*. Praha: Portál, 2015. ISBN 978-80-262-0968-3.
- NOVÁK, T., PRŮCHOVÁ, B. *Předrozvodové a rozvodové poradenství*. Praha: Grada, 2007. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-1449-3.
- NOVÁK, Tomáš. *Péče o dítě po rozvodu a její úskalí*. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-4110-9.
- NOVÁK, T., CORRADINIOVÁ, S., VYPUŠŤÁK, R. *Kontakt s dětmi po rozvodu: jak nepřijít o dítě*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-910-6.
- NOVÁKOVÁ, M. *Metodika pro opatrovnické řízení cochemského typu*. 2019.
- QUISOVÁ, S. *Sociální komunikace v pomáhajících profesích*. Opava: Slezská univerzita v Opavě, Fakulta veřejných politik v Opavě, Ústav pedagogických a psychologických věd, 2009. ISBN 978-80-7248-551-2.
- RUDOLPH, J. *Jsi moje dítě*. Praha: Magistrát hl. m. Prahy, 2010. ISBN 978-80-254-8250-6.
- ŠIŠKOVÁ, T. *Facilitativní mediace: řešení konfliktu prostřednictvím mediátora*. Praha: Portál, 2012. ISBN 978-80-262-0091-8.

9. Zdroje a přílohy

Internetové zdroje

www.cochem.cz

www.justice.cz/vsetin

www.justice.cz/novyjicin

www.pravonarodice.cz

www.prava-ditete.cz

www.detskypruvodcerozvodem.cz

www.umpod.cz/urad/rozvoj-partnerstvi-v-oblasti-mezinarodni-spoluprace/

www.akademickyustav.cz

Přílohy

Rodičovský plán

Kontakty na spolupracující osoby a organizace

Legislativní východiska

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, § 867 odst. 1 a 2 Listina základních práv a svobod

Úmluva o právech dítěte

Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, § 100 odst. 3

Zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, § 20 odst. 4

Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí, § 6 a 8 odst. 2

Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách

Zákon č. 202/2012 Sb., o mediaci

Zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře

Zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi

Rodičovský plán

Rodičovský plán

Vážení rodiče,

tento rodičovský plán by Vám měl pomoci při promyšlení otázek týkajících se péče o Vaše dítě, udržování osobního styku s ním, zajištění jeho výchovy a vzdělání, určení místa jeho bydliště apod.

Následující otázky se tematicky zabývají problémy, které Vy a druhý rodič budete ve vztahu k dětem pravděpodobně řešit, ať již nyní nebo v budoucnosti. Jde o otázky bydliště dítěte, styku a komunikace, školských zařízení, mimoškolních aktivit, lékařské péče, prázdnin a svátků, financí, apod. Je vhodné přemýšlet i o drobných detailech a nastavit si pro ně pravidla.

Při sestavování rodičovského plánu je dobré mít na paměti, že ze zákona rodičovská odpovědnost náleží stejně oběma rodičům, je přítom lhotejné, který z nich má dítě v péči (ať již na základě jejich dohody nebo rozhodnutí soudu). Rodičovskou odpovědnost mají rodiče vykonávat ve shodě (jejich postavení je rovnocenné) a v souladu se zájmy dítěte. V zájmu dítěte přítom je, aby se na jeho výchově podíleli oba rodiče, neboť potřebuje jejich lásku a přízeň, a to bez ohledu na skutečnost, že rodiče společně nežijí.

Je několik možností, jak postupovat při sestavení plánu. Nemáte-li jako rodiče problém se vzájemnou komunikací, můžete na sestavení plánu pracovat od počátku společně. V opačném případě může návrh rodičovského plánu vypracovat každý z rodičů zvlášť, podle svých úvah; po té si rodiče navzájem své návrhy předají, zjistí, v čem se shodují a v čem nikoliv a následně se pokusí dohodnout na otázkách, ve kterých neměli shodu. Pokud se ani po vynaložení veškerého úsilí na nějakých otázkách nedohodnete, je vhodné vyhledat příslušné odborníky, kteří Vám budou nápomocní při řešení Vašich problémů.

Nevztahuje-li se nějaká otázka na Vaši situaci, prostě ji přeskočte a pokračujte otázkou následující.

Strana 1 (celkem 10)

Bydliště

Máte-li více než jedno dítě, je pro Vás důležité, aby vyrůstaly společně?

Preferujete střídavou péči? Nebo si myslíte, že děti by v první řadě měly žít s Vámi nebo s druhým rodičem? Pokud by měly žít s Vámi, jak zajistíte, aby jim zůstal zachovaný vztah i s druhým rodičem a aby s ním mohly trávit čas?

Pokud by děti měly žít v první řadě s druhým rodičem, jak byste očekával/a, že zajistí, aby dětem zůstal zachovaný vztah s Vámi, a že děti s Vámi budou trávit čas?

Než budou děti dospělé, plánuje žít na stejném místě? Kdybyste se chtěli odstěhovat, tak kam? Přejete si uzavřít s druhým rodičem dohodu, že do doby než budou děti dospělé, tak budete žít na stejných místech? Případně dohodu o tom, jak daleko se jeden z Vás může odstěhovat?

Styk a komunikace dětí a rodičů

Budou-li děti ve Vaší péči, kdy by měly trávit čas s druhým rodičem? O víkendech? V pracovních dnech? I přes noc? Jindy?

Budou-li děti v péči druhého rodiče, kdy by měly trávit čas s Vámi? O víkendech? V pracovních dnech? I přes noc? Jindy?

Jakým způsobem bude zajištěno předávání dětí?

Strana 2 (celkem 10)

Kolik času by děti měly trávit komunikací (telefon, SMS, e-mail, videohovor, chat...) s druhým rodičem, když jsou s Vámi? Jaká by měla být frekvence a délka takové komunikace? Chcete, aby pro komunikaci s druhým rodičem bylo nastaveno pevné pravidlo, nebo může být spontánní? Kdo bude dítěti platit náklady na telefon?

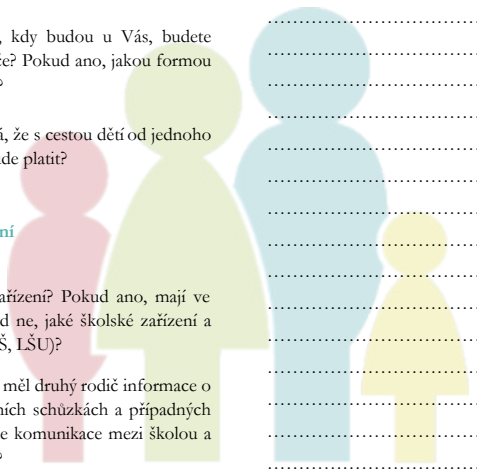
Pokud bude nutné pohlídat děti v době, kdy budou u Vás, budete s žádostí nejdříve oslovovat druhého rodiče? Pokud ano, jakou formou o pohlídání požádáte a jak dlouho předem?

Pokud jsou bydliště rodičů natolik vzdálená, že s cestou dětí od jednoho k druhému jsou spojené náklady, kdo je bude platit?

Školská zařízení

Navštěvují již Vaše děti nějaké školské zařízení? Pokud ano, mají ve stávajícím školském zařízení zůstat? Pokud ne, jaké školské zařízení a v jakém místě by měly navštěvovat (MŠ, ZŠ, LŠU)?

Budou-li děti ve Vaší péči, jak zajistíte, aby měl druhý rodič informace o jejich prospěchu, školních aktivitách, třídních schůzkách a případných výchovných problémech? Existuje-li online komunikace mezi školou a rodiči, budou do ní mít přístup oba rodiče?

Budou-li děti v péči druhého rodiče, jakým způsobem a jak často byste měl být informován o jejich prospěchu, školních aktivitách, třídních schůzkách a případných výchovných problémech?

Jakým způsobem bude zajištěna účast rodičů na třídních schůzkách? Pokud se jich bude účastnit pouze jeden z rodičů, jakým způsobem bude druhého informovat o jejich průběhu?

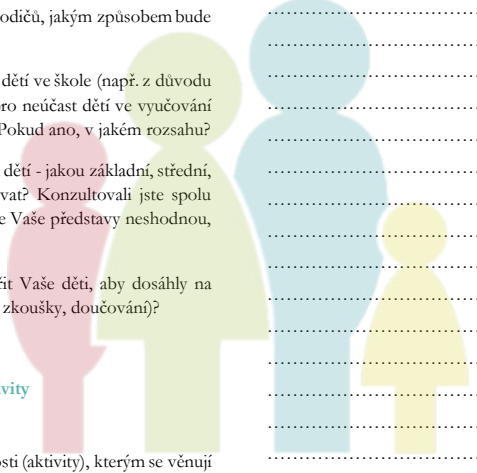
Jakým způsobem bude omlouvána neúčast dětí ve škole (např. z důvodu nemoci)? Souhlasíte s tím, aby důvodem pro neúčast dětí ve vyučování bylo trávení dovolené s druhým rodičem? Pokud ano, v jakém rozsahu?

Máte představu o dalším vzdělávání Vašich dětí - jakou základní, střední, vysokou či jinou školu by měly navštěvovat? Konzultovali jste spolu s druhým rodičem své představy? Pokud se Vaše představy neshodnou, jak budete postupovat?

Jakým způsobem by bylo vhodné podpořit Vaše děti, aby dosáhly na vyšší vzdělání (kurzy, příprava na přijímací zkoušky, doučování)?

Mimoškolní aktivity

Jsou nějaké sporty nebo jiné zájmové činnosti (aktivity), kterým se věnují Vaše děti? Má některý z rodičů blíže k těmto sportům nebo aktivitám než rodič druhý?

Máte za to, že počet sportů a aktivit, kterých se budou Vaše děti účastnit, by měl být omezen? Pokud ano, jakým způsobem?

Jsou dle Vašeho mínění konkrétní sporty nebo aktivity, kterých by se neměly Vaše děti účastnit nebo by se jich měly účastnit až po dosažení určitého věku? Pokud ano, tak o které sporty či aktivity se jedná a proč?

Jakým způsobem bude zajištěna účast Vašich dětí na mimoškolních aktivitách? Jakým způsobem budete o mimoškolní činnosti svých dětí komunikovat?

Jakým způsobem bude zajištěno financování sportovní činnosti Vašich dětí a dalších jejich aktivit?

Jsste spokojeni s tím, jak se Vy a druhý rodič účastníte mimoškolních aktivit dětí? Pokud ne, jak si představujete vlastní zapojení a zapojení druhého rodiče?

Lékařská péče

Jakým způsobem bude rozhodnuto o výběru zdravotní pojišťovny pro Vaše děti?

Jakým způsobem bude vybírán poskytovatel lékařské a další zdravotní (např. dentální) péče?

Jakým způsobem bude zajištěno placení lékařské a další zdravotní péče (např. rovnátka na zuby), která není krytá zdravotním pojištěním?

Strana 5 (celkem 10)

Budou-li děti ve Vaší péči, jak zajistíte, aby měl druhý rodič informace o jejich zdravotním stavu?

Budou-li děti v péči druhého rodiče, jakým způsobem a jak často byste měl/a být informován/a o jejich zdravotním stavu?

Jakým způsobem bude zajištěno informování druhého rodiče o případném akutním závažném zdravotním stavu Vašich dětí?

Přejete si mít přístup k lékařským zprávám o zdravotním stavu Vašich dětí? Pokud ano, jakým způsobem bude tento přístup zajištěn?

Jakým způsobem bude zajištěna péče o děti, pokud jim jejich zdravotní stav neumožní navštěvovat školské zařízení? Bude-li jeden z rodičů kvůli krátkodobé péči o děti z důvodu jejich zdravotního stavu pobírat ošetřovné, bude mu druhý rodič částečně kompenzovat výpadek příjmu? Pokud ano, jakým způsobem?

Jakým způsobem budete řešit případné neshody týkající se lékařské péče o Vaše děti?

Prázdniny a svátky

Jakým způsobem bude zajištěna péče o Vaše děti po dobu prázdnin ve školním roce? Bude péče o Vaše děti v průběhu letních prázdnin probíhat jinak než ve zbývajících částech roku? Pokud ano, jak?

Strana 6 (celkem 10)

Jakým způsobem budou Vaše děti trávit „Mikuláše“, vánoční svátky, Silvestr a Nový rok, Velikonoce?

Jakým způsobem budou děti slavit své narozeniny a svátky s Vámi a jakým způsobem s druhým rodičem?

Jakým způsobem budou děti slavit Vaše narozeniny a svátek, a narozeniny a svátek druhého rodiče?

Existují jiné osoby, na jejichž oslavách narozenin, svátků či jiných výročí, by Vaše děti neměly chybět?

Jakým způsobem budete řešit případné neshody v otázkách trávení času Vašich dětí o prázdninách, svátcích a dalších speciálních dnech?

Finanční otázky

Jakým způsobem bude zajištěná úhrada běžných výdajů Vašich dětí?

Co považujete za mimořádné výdaje, které pravděpodobně Vaše děti budou mít? Jakým způsobem bude zajištěná úhrada mimořádných výdajů Vašich dětí? V jakém předstihu bude druhý rodič informován o možném mimořádném výdaji?

Jakým způsobem budu prováděné daňové odpočty na děti?

Měly by být Vaše děti pojištěny pro případ úrazu nebo dožití? Měly by mít jiné pojištění? Pokud ano, jakým způsobem bude zajištěna platba pojistného?

Strana 7 (celkem 10)

Přemýšlíte o spoření Vašim dětem? Pokud ano, jakým způsobem bude zajištěno jeho financování?

Jakým způsobem budete řešit případné neshody ve finančních otázkách (např. rozpor v tom, co je běžný a co mimořádný výdaj)?

Různé

S kterými příbuznými nebo přáteli je pro Vaše děti důležité trávit čas a udržovat vztahy?

Existují osoby, se kterými by Vaše děti čas trávit neměly a proč?

Komunikace rodičů

Je pravděpodobné, že Váš rozchod nebo rozvod je doprovázen partnerským konfliktem (s různou mírou intenzity), se kterým často souvisí komunikační problémy; existují podle Vás problémy, které brání nebo ztěžují vypracování rodičovského plánu? Pokud ano, v čem je spatřujete?

Jakým způsobem chcete být nejraději s druhým rodičem v kontaktu? Osobní kontakt? Telefon doma? Telefon v práci? E-mail? Prostřednictvím třetí osoby? Jiným?

Strana 8 (celkem 10)

Napadají Vás nějaká omezení, která by měla být dodržována při komunikaci s druhým rodičem? Napadají Vás témata, kterým se při komunikaci s druhým rodičem chcete vyhnout?

.....

Souhlasíte s tím, že nebudete druhého rodiče kritizovat před dětmi?

.....

Souhlasíte s tím, že nebudete Vaše děti využívat jako prostředníky při komunikaci s druhým rodičem?

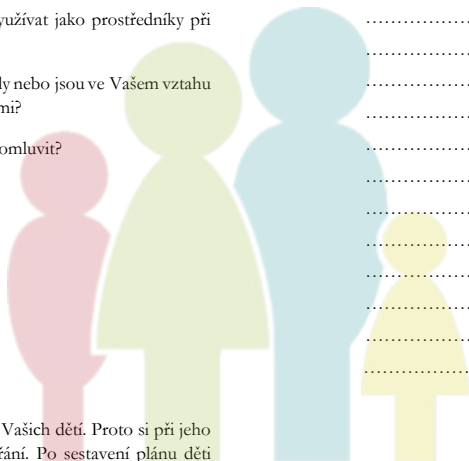
.....

Souhlasíte s tím, že o problémech, které byly nebo jsou ve Vašem vztahu s druhým rodičem, nebudete hovořit s dětmi?

.....

Jsou ještě další věci, na kterých se chcete domluvit?

.....

Rodičovský plán se týká budoucího života Vašich dětí. Proto si při jeho sestavování vyslechněte jejich názory a přání. Po sestavení plánu děti způsobem přiměřeným jejich věku informujte o tom, jak jste se dohodli.

V dne.....

podpisy

.....

To je jen začátek!

Vyplněním tohoto listu jste se dostali jen na začátek úvah o rodičovském plánu. Rodičovský plán si přizpůsobte podle Vašich potřeb (Vašich dětí, Vašeho bývalého partnera a Vás). A nezapomeňte, že plán by měl být dynamický, měl by růst s Vašimi dětmi. Je velmi pravděpodobné, že do zletlosti Vašich dětí mnohé z toho, na čem jste se dohodli, změníte. To, že rodičovský plán budete udržovat aktuální, přispěje ke spokojenosti Vašich dětí i Vás samotných.

Kontakty na spolupracující osoby a organizace*

Okresní soud Vsetín

www.justice.cz/web/okresni-soud-ve-vsetine/

Adresa (sídlo)

Vsetín, Horní náměstí 5, PSČ 755 39

Kontakty

571 484 511, podatelna@osoud.vst.justice.cz
JUDr. Pavel Kotrady, předseda okresního soudu
Mgr. Aleš Matura, místopředseda okresního soudu
JUDr. Lenka Fialová, místopředsedkyně okresního soudu

Okresní soud Vsetín – pobočka ve Valašském Meziříčí

Adresa (sídlo)

Valašské Meziříčí, Ulice Legií 1374, PSČ 757 01

Kontakty

571 755 111, podatelna@osoud.vst.justice.cz

OSPOD Vsetín

Poskytované služby

Související se soudním řízením	Nesouvisející se soud. řízením	Služby pro děti
oddělení sociálně právní ochrany dětí		

www.mestovsetin.cz/oddeleni-socialne-pravni-ochrany-deti/ds-9918

Adresa (sídlo)

Vsetín, Svárov 1080, PSČ 755 24

Kontakty

Mgr. Tomečková Ivana, vedoucí odd. SPOD, 571 491 631, 731 541 604,
ivana.tomeckova@seznam.cz

* Kontakty zde uvedené jsou aktuální v době vzniku metodiky. V průběhu času mohlo/může dojít ke změnám.

OSPOD Valašské Meziříčí

Poskytované služby

Související se soudním řízením	Nesouvisející se soud. řízením	Služby pro děti
oddělení sociálně právní ochrany dětí		

www.valasskemezirici.cz/oddeleni-socialne-pravni-ochrany-deti/os-1025

Adresa (sídlo)

Valašské Meziříčí, Zašovská 784, Krásno nad Bečvou, PSČ 757 01

Kontakty

Mgr. Tereza Mužíková, vedoucí odd. SPOD, 571 674 569, muzikova@muvalmez.cz

OSPOD Rožnov pod Radhoštěm

Poskytované služby

Související se soudním řízením	Nesouvisející se soud. řízením	Služby pro děti
oddělení sociálně právní ochrany dětí		

www.roznov.cz/socialne-pravni-ochrana-deti/d-7951

Adresa (sídlo organizace v Praze)

Rožnov pod Radhoštěm, Palackého 480, PSČ 756 61

Kontakty

Mgr. Jana Heryánová, odd. SPOD, 571 661 270, jana.heryanova@roznov.cz

Vzdělávací a komunitní centrum Integra Vsetín o.p.s (VKCI Vsetín o.p.s.)

Poskytované služby

Související se soudním řízením	Nesouvisející se soud. řízením	Služby pro děti
odborné sociální poradenství, sepisování dokumentů, mediátor, psycholog	odborné sociální poradenství (insolvence a dluhy, pracovní právo, SJM, spotřebitelské poradenství, bydlení, sousedské spory atd.), psychologické poradenství (párové i pro jednotlivce)	psychologické konzultace

www.vkci.cz

Adresa (sídlo)

Vsetín, Jiráskova 419, PSČ 755 01

Pobočky

Bystřice pod Hostýnem, Ulice 6. května 1071, PSČ 768 61

Bystřice pod Hostýnem, Nový Hrozenkov 454, PSČ 756 04

Valašské Klobouky, Masarykovo náměstí 1079, PSČ 766 01

Velké Karlovice, Velké Karlovice 1, PSČ 756 06

Kontakty

tel.: 774 262 243

Mgr. Soňa Zelíková, sociální pracovník, sona.zelikova@vkci.cz

Mgr. Ivana Kovářová, sociální pracovník, ivana.kovarova@vkci.cz

Mgr. Lucie Kašíková, sociální pracovník, lucie.kasikova@vkci.cz, poradna@vkci.cz

Mgr. Markéta Dostálová-Bystřínová, psycholog, psycholog@vkci.cz

Provozní doba	Podmínky poskytování / omezení	Personální zabezpečení	Časový horizont objednání
PO 8:00–12:00 / 12:30–17:30	Všechny služby poskytujeme zdarma. Psychologické poradenství je poskytováno zdarma.	Sociální pracovníci, psycholog	Do týdne
ÚT 7:00–12:00 / 12:30–15:30			
ST 7:00–12:00 / 12:30–16:30			
ČT kont. pracov.: 08:00–15:00			
PÁ 8:00–12:00 / 12:30–14:30			

Centrum poradenství pro rodinné a partnerské vztahy, p.o., Zlín, pracoviště Vsetín

Poskytované služby

Související se soudním řízením	Nesouvisející se soud. řízením	Služby pro děti
rodinná mediace, odborné sociální poradenství (sepisování návrhů, dohod, rodičovského plánu, aj), psycholog, právník, asistované kontakty, rodinná terapie, edukace rodičů, krátkodobá psychoterapie	náhradní rodinná péče, krizová intervence	psycholog

www.centrum-poradenstvi.cz

Adresa (sídlo)

Vsetín, Nemocniční 945, PSČ 755 01

Pobočky

Zlín, U Náhonu 5208, PSČ 760 01

Kroměříž, Nitranská 4091, PSČ 767 01

Uherské Hradiště, Protzkarova 51, PSČ 686 01

Kontakty

Mgr. Eva Hanuliaková, sociální pracovník, mediátor, 608 885 027, hanuliakova@centrum-poradenstvi.cz, poradna.vsetin@centrum-poradenstvi.cz

Mgr. Marianna Vlčková, psycholog, 571 818 515, vlckova@centrum-poradenstvi.cz

Mgr. Martina Charvátová, externí právník

Provozní doba	Podmínky poskytování / omezení	Personální zabezpečení	Časový horizont objednání
PO 8:30–18:00	Veškeré poskytované služby jsou bezplatné.	Sociální pracovník a mediátor, psycholog, externí právník	Do 1 až 2 týdnů
ÚT 8:00–15:00			
ST 8:00–16:00			
ČT 8:00–15:00			
PÁ 8:00–14:30			

Rodinné a mateřské centrum Vsetín, z.s.

Poskytované služby

Související se soudním řízením	Nesouvisející se soud. řízením	Služby pro děti
odborné sociální poradenství, psycholog, právník, asistované kontakty	asistované kontakty, poskytování prostoru pro neasistovaný kontakt, vzdělávání v oblasti rodičovských a partnerských kompetencí, treninkové aktivity vedoucí k posilování rodičovských kompetencí, náhradní rodinná péče	psycholog

www.slunicko-vsetin.cz

Adresa (sídlo)

Vsetín, Závaš Kalandry 1095, PSČ 755 01

Kontakty

Bc. Fojtíková Pavla, 737 502 215, mc-vsetin@seznam.cz

Provozní doba	Podmínky poskytování / omezení	Personální zabezpečení	Časový horizont objednání
PO 8:00–13:00 / 14:00–18:00 ÚT 8:00–13:00 ST 8:00–13:00 ČT 8:00–13:00 PÁ 8:00–13:00	Poskytované služby jsou bezplatné, vstup do centra je zpoplatněn částkou 50 Kč za rodinu.	Sociální pracovník, externí psycholog a právník	Dle aktuální potřeby

Rodinné, komunitní a vzdělávací centrum Emcečko Valašské Meziříčí, z.s.

Poskytované služby

Související se soudním řízením	Nesouvisející se soud. řízením	Služby pro děti
poradenství v rámci SPOD, asistované kontakty, asistovaná předávání dětí, sepsání návrhu na rozvod a péči o děti, edukace rodičů, zpracování dohody, zpracování rodičovského plánu, psycholog, právník	asistované kontakty, asistovaná předávání dětí, vzdělávání v oblasti rodičovských kompetencí, podpůrné rodičovské skupiny pro rodiče samozivitele	psycholog, logoped

www.mcvalmez.cz

Adresa (sídlo)

Valašské Meziříčí, J. K. Tyla 418

Pobočky

Valašské Meziříčí, Sokolská 593

Kontakty

Martina Pírková, 774 713 641, asistovanekontaktyvm@gmail.com
Silvie Malíková, 776 136 416, emceckovm@seznam.cz

Vzdělávací a komunitní centrum Integra Vsetín o.p.s (VKCI Vsetín o.p.s.)

Poskytované služby

Související se soudním řízením	Nesouvisející se soud. řízením	Služby pro děti
odborné sociální poradenství, podpora při asistovaných kontaktech a předávkách dětí, doprovod k soudu		

www.valmez.charita.cz

Adresa (sídlo)

Valašské Meziříčí, Kpt. Zavadila 1345, PSČ 757 01

Pobočky

ORP Valašské Meziříčí, Pivovarská 2190, PSČ 756 61

ORP Rožnov p/R

Kontakty

Bc. Jana Hasalíková, DiS., 605 045 902, jana.hasalikova@valmez.charita.cz

ONŽ – pomoc a poradenství pro ženy a dívky, z. s. Poradna Rožnov

Poskytované služby

Související se soudním řízením	Nesouvisející se soud. řízením	Služby pro děti
odborné sociální poradenství (sepisování návrhů k soudu, asistované kontakty/předávání, edukace rodičů, rodičovský plán), psycholog, od září 2019 rodinná mediace	odborné poradenství (dluhy, závislosti, koučování), krátkodobá terapie, psycholog, právník, sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi, krizová telefonická pomoc, preventivní přednášková činnost ve školách, Mateřské centrum Domeček	psycholog

poradnaroznov.webnode.cz

Adresa (sídlo organizace v Praze)

Rožnov pod Radhoštěm, Zemědělská 500, PSČ 756 61

Pobočky

Hutisko-Solanec, Hutisko 775, PSČ 756 62

Kontakty

Mgr. Lenka Oravcová, DiS., ved. sociální pracovník, mediátor, 604 601 714, oravcova@poradnaroznov.eu, roznov@poradnaprozeny.eu

Mgr. Dana Hurtová, sociální pracovník, zást. ved.

Mgr. Jana Zajícová, sociální pracovník, psychoterapeut

Alena Slovácová, DiS. sociální pracovník, psychoterapeut (závislosti)

JUDr. Dana Grygarová, externí advokát

Mgr. Ludmila Kubjátová, psycholog

Provozní doba	Podmínky poskytování / omezení	Personální zabezpečení	Časový horizont objednání
PO 8:00–17:00 ÚT 8:00–17:00 jen objednání ST 8:00–17:00 ČT 8:00–17:00 jen objednání PÁ 12:00–18:00 jen objednání	Služby (odborné sociální poradenství, sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi) jsou dle zákona 108/ 2006 Sb. poskytovány zdarma.	Sociální pracovník, psychoterapeut, mediátor, externí psycholog a právník	Obvykle do týdne

Poradna pro rodinu (AD Vážka)

www.azylovydum.cz

Adresa

Vsetín, Svárov 323, PSČ 755 24

Kontakty

Mgr. Šárka Vaculíková, vedoucí Poradny pro rodinu, 734 173 407, poradna@azylovydum.cz

Na zpracování metodiky se podílely:

Markéta Nováková – garant projektu

Martina Cirbusová – expert

Irena Piskořová – metodik

Vydal: Akademický ústav Karviná, z.ú.

Mírová 1434/27, 735 06 Karviná – Nové Město

IČ: 62331485

www.akademickyustav.cz

Rok vydání: 2020

Jazyková korektura: Syntaxo s.r.o.

Grafická úprava a sazba: Lenka Havrlantová

Copyright © 2019 Akademický ústav Karviná, z.ú.

Všechna práva vyhrazena.